

Vanja Pettersson har vuxit upp på handelsträdgården i Kumla och sedan 50 år driver hon den. Att sluta är inget hon funderar på. Foto: Maria Eremo

Vanja firar 50 år som småföretagare

Sid 10

Björn Ranelid: "Jag har väldig respekt för småföretagarna"

Björn Ranelid är den enda svenska person som spelat i Malmö FF:s A-lag, vunnit Augustipriset och varit med i Melodifestivalen. Men förutom att han verkar ha fler timmar på dygnet än alla andra är han också en småföretagare, och snart betalande medlem i Småföretagarnas Riksförbund igen. **Sid 9**

Vem fixar ert vardagsliv? Kampanjen som sätter press på partiledarna

Har verkligen våra partiledare koll på hur viktiga småföretagarna är i deras vardagsliv? Det lyfts i en kampanj som genomförs under valåret. Den riktar mot partierna och deras partiledare för att väcka medvetenhet om hur viktiga småföretagare är i deras vardagsliv kopplat till viktiga sakpolitiska frågor som förbundet driver. **Sid 15**

Stor enkät inför riksdagsvalet

Sid 16

SMÅFÖRETAGARNA FÖRSÄKRING

Ny förmån för dig som är medlem i Småföretagarnas Riksförbund

Psykisk ohälsa och stress blir allt vanligare i arbetslivet. Som ledare har du en nyckelroll i att skapa trygghet, balans och långsiktig prestation i ditt team.

Som ledare bär du stort ansvar. Du förväntas inspirera, fatta beslut och samtidigt skapa balans – både för dig själv och ditt team. Vårt nya Ledarpaketet hjälper dig att leda med trygghet och hållbarhet i fokus.

Genom **Mindlers digitala ledarskapsprogram** får du verktyg för att förebygga stress, bygga starka team och utveckla ett ledarskap som håller över tid. Du får också **psykologstöd via Mindler**, **rådgivning i försäkringsärenden genom SeOm** och **stöd vid anhörigs bortgång via Solace Care**. Så att du kan fokusera på det viktigaste: att leda människor som mår bra och presterar bra.

Ledarpaketet omfattar även liv- och förtidskapital samt skydd vid kritisk sjukdom – ett tryggt stöd om livet skulle ta en oväntad vändning.

Läs om erbjudandet på smaforetagarnasforsakring.se/ledarpaketet

Eller kontakta oss på telefon **08-520 056 72**

eller mejla till smaforetagarna@fuab.com

Läs mer om våra övriga försäkringar på smaforetagarnasforsakring.se

SNABBFAKTA

- Mindlers digitala ledarskapsprogram
- Psykologstöd via Mindler
- Rådgivning via SeOm
- Stöd vid anhörigs bortgång via Solace Care
- Liv- och förtidskapital (nivå enligt ålder)
- Skydd vid kritisk sjukdom upp till 40 000 kr

Ledare

Tryggt, enkelt och lönsamt – men ännu inte verklighet för alla

Det ska vara tryggt, enkelt och lönsamt att driva företag i Sverige. Det är en självklar utgångspunkt – och samtidigt en målsättning som fortfarande ligger en bit bort för många av landets småföretagare.

Inför årsstämman sammanfattade vi vårt arbete och blickade framåt mot valrörelsen där vi vill ge landets småföretagare en stark röst.

Under det gångna året har vårt näringspolitiken präglats av intensiva diskussioner, konkreta initiativ och ett tydligt ökat fokus på småföretagens villkor. Arbetet har burit frukt i form av större genomslag i debatten, fler kontakter med beslutsfattare och ett växande gehör för de frågor som länge varit akuta. Men verkligheten ute i företagen vittnar om att utmaningarna är både många och komplexa.

Småföretagare navigerar i dag en vardag där regelbörda, lönsamhetspress och kompetensbrist kombineras med hårdnande konkurrens – inte minst från offentliga aktörer och större bolag. Till detta kommer en alltmer påtaglig otrygghet. Brottslighet riktad mot näringslivet, särskilt i form av bedrägerier, stölder och IT-relaterade angrepp, har ökat markant. Företag tvingas lägga betydande resurser på att skydda sig – resurser som annars hade kunnat användas för tillväxt och utveckling.

Trygghetsfrågan handlar dock inte enbart om brottslighet. Den rör också grundläggande villkor som socialförsäkringar, pensioner och arbetsrätt. Här har debatten varit intensiv, inte minst kring sjukskrivningar och arbetsgivaransvar. Att skapa ett system som fungerar för både företagare och anställda är avgörande – och långt ifrån färdigt.

Samtidigt finns ljusglimtar. Regeringens regelförenklaringsarbete är ett steg i rätt riktning, liksom reformer som sänkta arbetsgivaravgifter för de första anställda. Dessa åtgärder visar att politiken börjar röra sig i rätt riktning, men tempot behöver öka. För många företagare är regelkrånglet och kostnaderna för tillsyn och avgifter fortfarande en tung börda i vardagen.

En annan strukturell fråga som kräver handling är kompetensförsörjningen. Sverige saknar i dag ett välfungerande och brett lärlingssystem, något som länge varit en konkurrensfördel i andra länder. Här finns en tydlig reformpotential – inte minst för att möta småföretagens behov av praktisk kompetens.

Året som gått visar också vikten av en stark röst för småföretagen. Genom remissarbete, debattartiklar och dialog med politiker och myndigheter har påverkan skett – i vissa fall genom förbättrade förslag, i andra genom att direkt stoppa mindre genomtänkta initiativ. Det är ett arbete som ger resultat, men som också måste fortsätta med oförminskad kraft. Därför höjer vi rösten än mer detta valår!

Kärnan i frågan är enkel: småföretagen är ryggraden i svensk ekonomi. Det är här jobben skapas, innovationer föds och lokal utveckling drivs. Men då krävs också att villkoren är rimliga.

Att göra det tryggt, enkelt och lönsamt att driva företag är inte en slogan – det är en nödvändighet. Och det är hög tid att gå från ambition till verklighet.

I detta nummer skriver vi om vår senaste rapport – den viktigaste frågan för majoriteten av våra medlemmar: sänkt arbetsgivaravgifter. Vi skriver om att vi blivit med podd och första avsnittet om bedrägeribrott är ute och om vår viktigt valkampanj ...

Foto: Mirrey Hawat

Ghassan Ghaziri, ordförande
Småföretagarnas Riksförbund

BraAffärer

Innehåll

Ledare	3
Medlemssidor	4

PROFIL
Vanja Pettersson

Profilen	10
----------------	----

Valenkät	16
Juristen	23
Srf konsulterna	24
Korsordet	27

ADRESS:
Småföretagarnas
Riksförbund
Pottenborgsvägen 4B
263 57 Höganäs

TELEFONSUPPORT:
Måndag–fredag 8–12

E-POST:
info@smaforetagarna.se

HEMSIDA:
www.smaforetagarna.se

FACEBOOK:
facebook.com/
smaforetagarna

TELEFON:
042-34 28 50

ANSVARIG UTGIVARE:
Ghassan Ghaziri

ISSN:
2000-642X

REDAKTION:
Elisabet Ekblom
Caroline Szyber
Sten Lindgren
redaktionen@
smaforetagarna.eu

ANNONSANSVARIG:
Robert Borglund
0200-380 370

LAYOUT OCH TRYCK:
Prinfo Welins, Örebro

KRÖNIKA

Fler små och nya företag behövs!

Är det några som startar företag i Sverige? Jag fick den frågan första gången för 40 år sedan då NyföretagarCentrum startades. Mitt svar var då som nu; Visst startas det företag löpande - men dessa borde vara fler och även mer livskraftiga.

Det är ju tämligen lätt att starta företag – men svårare att driva företag. Att få lönsamhet handlar om att göra allt rätt och riktigt redan från början. Särskilt då vid starten behövs nätverket med personer som rådgivare eller mentorer med egen företagsserfarenhet.

Mycket har hänt kring företagandet under de senaste decennierna. Företagsstrukturen i Sverige är idag annan än förr. Branscherna har förändrats i takt med ny teknik. Särskilt IT-utvecklingen har förändrat våra samhällen och hur vi alla agerar. Många stora svenska industriföretag som förr var dominerade har heller inte kvar sin ledarposition. Nya köpmönster och nya produktionsmetoder har i globaliseringens spår haft betydelse. Myndigheternas roll har också förändrats. Nya lagar och bestämmelser har tillkommit som både underlättat - men samtidigt

även försvårat för företagandet. Det är idag lätt att konstatera att såväl småföretagandet som nyföretagandet under lång tid har undervärderats av politiken och att stödstrukturerna också i många fall byggts på felaktiga antaganden.

Positivt är dock att attityderna till företagandet idag ändå är bättre än förr. Synen på företagaren har påtagligt förändrats. Företagare beskrivs inte längre som giriga fabrikörer, som i TV-produktionerna från 1970-talet. Idag visas i stället draknästen med investerare och entreprenörer upp. Framgångsrika unga företagare syns ofta i media och beskrivs då mer som hjältar. Då bilden av företagaren är annan är det därför heller inte underligt att många av dagens unga drömmer om att bli entreprenörer.

Men detta till trots startas ändå inte fler företag än förr. Det fanns faktiskt fler

företags-startar i början av 1990-talet än idag. Då startades över 90 000 företag. Nu är antalet nyregistrerade företag nere runt 60 000. År 2025 blev det visserligen en liten ökning på 6 procent, men denna förslår knapp. Inom EU ligger vi fortfarande kvar i den nedre tabell-halvan vad gäller entreprenörsaktiviteter. Jämför vi oss med USA eller Kanada är nivåerna nära tre gånger högre.

Att det finns många småföretag och då också ett starkt nyföretagande som bidrar till de nya jobben har givetvis stor betydelse för ett lands utveckling och framtid. Med ett allt för begränsat antal småföretag och för litet årligt tillskott av nya företag blir det helt enkelt ett sämre näringsklimat. Förståelsen för företagandets villkor är alltid som störst i miljöer där många företag finns och verkar.

Det som den moderna entreprenörsforskningen också visat är att det under senare år är de små nya företagen som svarat för den huvudsakliga sysselsättningsökningen i landet. Det är alltså inte längre som förr att de stora företagen i näringslivet står för huvuddelen av de nya jobben. Då fler tar steget till eget leder detta inte bara till att många ges möjligheten till ett bättre liv utan också att samhället säkrar vägen till ökad ekonomisk tillväxt och ökat välstånd. Nu väntar vi bara att så sker.

Harry Goldman, tidigare VD för NyföretagarCentrum Sverige

**Exponera dig i ett unikt nätverk.
Facebookgruppen "Affärsnätverka med småföretagarna"
Gå med på Facebook.**

Ny rapport: Svenska småföretag pressas av Europas högsta arbetsgivaravgifter

Svenska små och medelstora företag verkar på en marknad där kostnadsläget sticker ut kraftigt. En ny rapport från Småföretagarnas Riksförbund visar att Sverige har de högsta arbetsgivaravgifterna i Europa – något som slår direkt mot företagets möjligheter att växa och anställa.

Bakom rapporten Normalisera arbetsgivaravgifterna står utredaren Nima Sanandaji. Slutsatsen är tydlig: svenska företag konkurrerar på en europeisk marknad, men med betydligt högre kostnader för arbete.

– Sverige är i grunden en normal europeisk ekonomi, men företag verkar under onormala kostnadsvillkor, säger han.

Miljonkostnader för mindre företag

Skillnaderna blir särskilt tydliga i småföretagens vardag. Ett typiskt svenskt verkstadsföretag med 15 anställda betalar i genomsnitt drygt 1,2 miljoner kronor mer per år i arbetsgivaravgifter än motsvarande företag i ett genomsnittligt EU-land. Det motsvarar cirka 83 000 kronor extra per anställd.

För många företag är arbetskraften den största kostnaden. När avgifterna blir högre än i omvärlden påverkar det direkt både lönsamhet och anställningsvilja.

Högst i alla branscher

Rapporten visar att Sverige toppar listan över arbetsgivaravgifter i samtliga undersökta branscher – från industri och handel till IT och transport. I genomsnitt betalar svenska företag 9,6 procentenheter mer av lönesumman i avgifter än EU-snittet. För tillverkningsindustrin är skillnaden ännu större: 11,4 procentenheter.

Totalt innebär detta att svenska företag betalar omkring 156 miljarder kronor mer per år än om avgifterna låg på en genomsnittlig europeisk nivå.

Dolda skatter driver upp kostnaderna

En stor del av arbetsgivaravgifterna i Sverige består av avgifter som inte ger några direkta sociala förmåner till den anställda. Dessa så kallade "dolda skatter" uppgår till hela 332 miljarder kronor årligen.

Internationellt är detta ovanligt. Många OECD-länder saknar helt denna typ av avgift, och i de länder där den finns är nivåerna betydligt lägre.

– Det handlar i praktiken om en beskattning av arbete som inte syns tydligt, men som driver upp kostnader och minskar sysselsättningen, säger förbundsordförande Ghassan Ghaziri.

Risk för ytterligare försämring

Utvecklingen pekar dessutom åt fel håll. Den allmänna löneavgiften – den största delen av den dolda skatten – höjdes ytterligare sedan början av 2026. Statens intäkter från denna avgift väntas öka från 270 miljarder kronor 2024 till över 313 miljarder kronor 2026.

För företagen innebär det fortsatt ökade kostnader i ett redan pressat läge.

Konkurrenskraften står på spel

I en allt mer integrerad europeisk ekonomi blir skillnader i kostnader allt viktigare. När svenska företag betalar betydligt mer för arbete än sina konkurrenter riskerar affärer, investeringar och jobb att hamna i andra länder.

Det handlar inte om produktivitet eller kompetens, utan om kostnadsstruktur. När det blir billigare att utföra arbete i andra EU-länder påverkas var företag väljer att lägga sin verksamhet.

Kravet: normalisera avgifterna

Småföretagarnas Riksförbund efterlyser nu en anpassning av arbetsgivaravgifterna till europeiska nivåer. Särskilt pekar man på behovet av att minska den del som inte ger sociala förmåner.

– Sverige tjänar inte på att ha höga dolda skatter på arbete. För att företag ska kunna växa och anställa behöver avgifterna normaliseras i förhållande till omvärlden, säger Ghassan Ghaziri.

För medlemsföretag är frågan central. Lägre och mer konkurrenskraftiga avgifter skulle kunna frigöra resurser – till investeringar, nyanställningar och utveckling.

Skillnaderna blir särskilt tydliga i småföretagens vardag. Ett typiskt svenskt verkstadsföretag med 15 anställda betalar i genomsnitt drygt 1,2 miljoner kronor mer per år i arbetsgivaravgifter än motsvarande företag i ett genomsnittligt EU-land. Det motsvarar cirka 83 000 kronor extra per anställd.

Caroline Szyber

KRÖNIKA

VALÅR

”Hej min vän” säger Lasse med ett brett leende när han stoppar årets första färskpotatis i kundvagnen. ”Så har vi valår och äntligen kommer riksdagspartierna att lova oss lättnader. Tror du att vi företagare få några löften infriade den här gången?”

”Av erfarenhet har man väl rätt att vara lite skeptisk? Det är många som lovar runt och håller tunt. Danstillstånd skulle tas bort, men fortfarande ska det anmälas. Gårdsförsäljning av alkoholprodukter infördes på prov med så många restriktioner att vissa diskvalificerades eftersom de varit duktiga och andra inte hade tid eller råd att prova. Dessutom ger regeringen fortfarande kommunala tjänstemän alltför mycket makt att krängla till.”

”Man får väl hoppas på bättre tider och lite mer seriösa riksdagspolitiker. Ska du inte ta lite färskpäparer du också?”

”Jo jag tar lite och ett par burkar matjes-sill, det verkar mer frestande än vallöften.

Lite sommartradition kanske kan vända många års vanor av svikna löften? Ha en fin helg och hälsa gumman din.”

Svenska riksdagspolitiker måste sluta ta företagare för givet. Vi förtjänar att bli bättre och ärligare behandlade. Det finns många länder, flera goda exempel inom EU, som sätter större värde på sina företagare. Vi måste behandlas som vuxna och till exempel vara oskyldiga tills myndigheterna bevisat vår eventuella skuld.

Inför ett riksdagsval finns det en hel del möjligheter att genomföra eller på riktigt lova förenklingar av våra verksamheter. Några lågt hängande frukter kan vara:

- Använd utskänkningstillstånd som körkort, det vill säga att de gäller hela landet. Idag räcker det inte med att bli godkänd av Folkhälsomyndighetens prov, utan varje kommun har rätt att ställa vilka märkliga krav som helst. Har du klarat provet så borde detta gälla för alla kommuner tills du bevisats missköta dig. Genom att ta bort de kommunala möjligheterna för ortsspecifika regler skulle verksamheterna bli mer förutseende samtidigt som både kommuner och företagare skulle få reducerade kostnader.

- Det måste löna sig att anställa, inte bara att jobba. Alltför stort fokus har legat på att sänka skatt för arbete, men alltför lite på möjligheterna att skapa arbeten. Genom att ta bort den allmänna löneavgiften från Arbetsgivaravgiften skulle det bättre löna sig att anställa fler och därmed bidra till att sänka den skyhöga arbetslösheten i landet. Höga sjuklönekostnader för småföretag är en annan hämmande faktor, vilken man tidigare varit medveten om. Vi tar och ska ta ansvar för våra viktiga medarbetare, men vi måste få den ekonomiska chansen att göra detta också.

- Uppgiftslämnarregister, så att uppgifter bara lämnas till en myndighet, som till exempel Holland och Norge, skulle minska vår administration. Fortfarande i vår digitaliserade verklighet tvingas vi lämna samma uppgifter till olika myn-

digheter. Här kan man enkelt underlätta vår administrativa verklighet.

- Låt Bolagsverket hålla ett register för verklig huvudman, ett register som uppdateras årligen och varifrån banker, försäkringsbolag och andra kan hämta uppgifter. Idag tvingas vi fylla i dessa uppgifter gång på gång, även utan att någon förändring skett.

- Låt Bolagsverket få lära Skatteverket att företag är deras kunder och inte deras slavar. Bolagsverket har en betydligt sundare inställning till företag och företagare än Skatteverket. Vi kan gott få lite service av myndighetssverige för de skatter vi driver in till svenska staten.

- Ta chansen att på riktigt förenkla reglerna för alkoholserving utan tvånget att ha ett fullvärdigt kök. Det finns mycket att lära sig av krångligheterna i reformen om gårdsförsäljning av alkohol. Både gränser för storlek av produktion, kommunala möjligheter att kräva olika kostnader, mängden som får säljas per kund och den märkliga regeln om föreläsningar. Idén var god, men blev väl omfattande när det kommer till detaljreglering.

Skapa riktiga reformer och inte bara plakatpolitik. Genom att minska detaljregleringar och särskilda regler för olika kommuner skulle vår verklighet förenklas och våra bidrag till Sverige ökas i den ottrygga omvärld vi alla verkar.

Jag önskar dig en fantastisk sommar och hoppas att ditt företagande förenklas på riktigt!

*Sköt om ditt liv, spill intet bort,
spar härpå ingen möda.
Vi lever så förbannat kort
och är så länge döda.
(Piet Hein)*

Erik Sjölander

Vi är småföretagarnas röst – nu också i poddformat

Sten Lindgren och Caroline Szyber.

DET ÄR VALÅR och det spelar faktiskt roll hur vi agerar framåt. Detta stärker oss som medlemsorganisation i att det vi i Småföretagarnas Riksförbund gör kanske är viktigare än någonsin. Småföretagarnas villkor måste lyftas till landets samtliga politiker och prioriteras av beslutsfattarna.

Vårt tips till alla politiker inför kommande valkampanjer är att beakta att dagens småföretagare finns i alla färger och former, vi finns i väljarbasen för alla partier. Som politiker, fråga er om ert parti vill behålla dessa röster, få några till – eller om det inte spelar någon roll. Småföretagarnas Riksförbund kommer

hur som helst att arbeta hårt för att lyfta fram olika partiers inställning till landets småföretagare.

Småföretagarnas riksförbund lanserar nu som en del i sin valsatsning podden Småföretagaren.

Första avsnittet handlar om att utsättas för brottet bedrägeri och vi har medlemmen Veronica med oss. Hon blev utsatt för ett SMS-bedrägeri där hennes företag förlorade miljonbelopp. I avsnittet deltar även polisen Björn Sidenhjärta, som dagligen arbetar med bedrägeribrott riktade mot företag och privatpersoner. Han delar med sig av sina erfarenheter, berättar hur bedragarna arbetar och ger konkreta tips och råd om hur företag kan skydda sig – och vad man bör göra om man drabbas. Småföretagarnas Riksförbund är också tydligt med vilka förändringar som behövs från politiken och från bankerna.

Caroline Szyber

Fråga om fastighetspaketering

Fråga

Jag har hittat en bra industrifastighet som passar min verksamhet och jag är överens med säljaren om priset. Säljaren är ett aktiebolag och jag vill köpa fastigheten i mitt aktiebolag. Men helt plötsligt vill säljaren paketera fastigheten innan han säljer den. Varför vill han det och vad innebär det?

Hälsningar Mona

Svar

Hej Mona, När fastigheten är paketerad i ett bolag köper ditt bolag aktierna i bolaget som äger fastigheten. Om säljaren vill paketera fastigheten måste bolaget som äger fastigheten bilda ett dotterbolag och kan sedan sälja in fastigheten i dotterbolaget till det skattemässiga restvärdet (vilket troligen är betydligt lägre än det pris som ni kommit överens om). När försäljningen till dig genomförs köper ditt bolag aktier i ett bolag som äger fastigheten varvid fastigheten följer med "på köpet". Fördelen för säljaren är att denne inte kommer kapitalvinstbeskattas vid försäljningen. Däremot tvingas säljaren betala stämpelskatt i samband med överlåtelsen till

dotterbolaget, men vanligtvis blir stämpelskatten lägre än den kapitalvinstbeskattning som säljaren undviker. Eftersom säljaren initierat förfarandet kan man anta att säljaren i detta fall får en totalt sett skattemässig fördel.

Men även du som köpare får en skattemässig fördel när du köper aktier i bolaget som äger fastigheten i stället för fastigheten. Du behöver inte betala någon stämpelskatt. Skulle du dock sälja vidare fastigheten genom en rak fastighetsöverlåtelse och behålla bolaget som fastigheten ligger paketerat i realiserar den skatt som säljaren undgått genom förfarandet med paketeringen.

Den största risken för dig som köpare är att du förvärvar ett bolag som kan ha en helt egen historik och åtaganden. Det är därför viktigt att inte bara besiktiga fastigheten utan att även genomlysna bolaget så att där inte finns några överraskningar.

Viktigt att tänka på är också att jordabalkens regler inte blir tillämpliga vid denna typ av fastighetsaffär utan köplagens regler. Det är inte per automatik bra eller dåligt utan måste övervägas från fall till fall. Fördelen med köplagen är att den är helt dispositiv och därmed tillåter att parterna tar fram ett avtal som passar dem.

Vänliga hälsningar,
Hillevi Ottosson
Jurist på Nordbro

Juristbyrån Nordbro

Juristbyrån Nordbro erbjuder fyra samtal per år med 30 minuters rådgivning till Småföretagarnas Riksförbunds medlemmar, driver också Bra Affärsers frågespalt, som tar upp en lika vanlig som viktig fråga. Frågan väljs ut med samtycke från medlemmen, som själv får välja hur mycket information som ska framgå.

Skogsägare får nya skatteregler

De nya skattereglerna för skogsägare, som började gälla den 1 april 2026, syftar till att göra beskattningen enklare och mer flexibel samt att främja naturvård. Bland förändringarna finns en ny ersättningsfond med längre tidsram för återinvestering, införandet av ett särskilt naturvårdskonto för att sprida beskattning över flera år samt slopad skatt på ränta från vissa skogskonton.
skatteverket.se

Skattereduktion för gåvor till ideella verksamheter

Från och med inkomstår 2026 kan juridiska personer, såsom aktieföretag, få skattereduktion för gåvor till ideella verksamheter. För att detta ska gälla måste gåvan bestå av pengar, inte varor eller tjänster, uppgå till minst 2 000 kronor per tillfälle och ges till en av Skatteverket godkänd mottagare som bedriver social hjälpverksamhet eller forskning. Skattereduktionen gäller för gåvor upp till totalt 800.000 kronor per år. Lista med godkända gåvomottagare finns på Skatteverkets hemsida.
skatteverket.se

Planera för personalbortfall

Att planera för personalbortfall är en viktig del av småföretags krisberedskap. Genom att i förväg analysera vilka delar av verksamheten som är mest kritiska och säkerställa att rätt kompetens finns tillgänglig kan företag minska sårbarheten vid störningar. Det handlar bland annat om att kunna omfördela arbetsuppgifter, identifiera nyckelroller och förbereda åtgärder som gör att verksamheten kan fortsätta fungera även om personal saknas. En genomtänkt plan ger bättre förutsättningar att hantera både kortvariga problem och mer långvariga kriser, och gör att företaget kan agera snabbare och mer strukturerat när något oväntat inträffar.
verksam.se

H•R•A

Finansiell utbildning

Lär dig hantera valutarisker

Arbetar du i ett mindre företag som exporterar eller importerar? Då är det viktigt att inte blunda för valutarisker. Även om omsättningen uppfattas som låg kan valutaexponeringen vara stor.

Till skillnad mot stora företag har småföretag ofta begränsade resurser när det gäller hanteringen av valutarisk. Den 10 september har du möjlighet att gå på vår kurs **Användbara valutakunskaper**. På den här utbildningen får du grundläggande valutakunskaper som är anpassad efter dom förutsättningar som mindre företag har.

Du får praktiska kunskaper som underlättar det löpande arbetet med valutaväxlingar och framtida betalningar. Det finns många frågor som inte är enkla att

besvara t ex vad det innebär att säkra med terminskontrakt och vad som styr riktningen på kronans värde. Det är ett axplock frågeställningar vi arbetar med under kursdagen.

På våra kurser är deltagarantalet begränsat till 8 personer och upplägget är anpassat för "det personliga mötet". Vi vill att deltagarna skall känna sig bekväma med att spontant kunna ställa frågor/snabbt få svar och även kunna utbyta erfarenheter/nätverka under kursdagen.

Är du intresserad av vår utbildning läs mer på www.finansiellutbildning.se. Du kan även kontakta oss via epost: hra@finansiellutbildning.se

För många småföretagare är drivmedel och el något som genererar stora utgifter i företaget.

Känner du igen dig?

Då har vi några riktigt bra skäl till att bli medlem i Småföretagarnas Riksförbund.

Ta del av våra medlemsförmåner med rabatter på såväl drivmedel som el.

”Jag har väldig respekt för småföretagarna”

Foto: Martin Cederblad

BJÖRN RANELID ÄR den enda svenska person som spelat i Malmö FF:s A-lag, vunnit Augustpriset och varit med i Melodifestivalen. Men förutom att han verkar ha fler timmar på dygnet än alla andra är han också en småföretagare, och snart betalande medlem i Småföretagarnas Riksförbund igen.

Mycket har skrivit och sagts om Björn Ranelid genom åren. Mycket har han själv skrivit och sagt, men när han filterlöst radar upp sina framgångar med specifika siffror, är det inte för att skryta utan det bottnar i en filosofi om att människan är ett mirakel. Om att det är en nåd att bli född. Och om en fotbollsspelare okritiserat kan rabbla upp sin statistik, kan väl även en författare göra det.

– Det är underbart med livet! Jag ska göra det jag kan under min tid på jorden så länge jag får vara frisk. Jag är tacksam för fågelsång, för rapsen och för äppellunden, säger Björn.

Han befinner sig i det ena av sina hem, det på Österlen precis intill Kiviksusteri. I bakgrunden hörs ljudet av kvitterande fåglar som verkar stämma in i hans livsfilosofi och sätt att uttrycka sig med metaforer och målande beskrivningar.

Björn Ranelid debuterade 1983 som 38-åring efter att ha blivit refuserad fem gånger. Innan den litterära debuten med ”Den överlevande trädgårdsmästaren” 25 oktober 1983 hade han hunnit med en idrottskarriär som fotbollsspelare, stude-

rat vid Lunds universitet och arbetat som gymnasielärare i Ystad, vilket han gjorde fram till 1989.

– Den första tiden hade jag enskild firma. Runt 1993 och 1994 i samband med ”Synden” som vann Augustpriset tog det fart med alla tv-program. Margareta hjälpte mig, utan henne hade jag inte klarat det.

Margareta med efternamnet Nilsson är Björns fru sedan 1979. Gång på gång under samtalet lyfter han henne med ord som ”hon är viktigare än jag”, både som levnadspartner och som stöttepelare inom företaget.

– Jag har aldrig haft en agent och vill inte ha någon. Jag försökte hålla allt i huvudet, men slarvade ibland. Så Margareta hjälper mig hela tiden och på över 4 600 framträdanden har jag aldrig ställt in eller ens kommit för sent.

Det är just framträdanden som är det stora posten i Björn Ranelid Aktiebolag, registrerat 2002. Utöver närmare 300 framträdanden på Bok- och biblioteksmässan i Göteborg har Björn bland annat talat för ledamöter i Riksdagen, framträtt på Svensk-Amerikanska handelskammaren i San Francisco eller hållit tal vid invigningen av den nya neonatalavdelningen på Karolinska sjukhuset. Men han kan också framträda i betydligt mindre sammanhang, som nyligen hos Lions i Öinge.

– Jag skänkte direkt tillbaka arvodet till dem. Ofta tar jag inte betalt. Jag är Sveri-

ges mest eftertraktade talare och de som vill ha mig får bestämma arvodet. Jag har ett märkligt förhållande till pengar. Jag äger ingenting, inte ens min Jaguar.

Helt i linje med detta har Björn under det senaste åren gjort ett uppehåll med engagemang i form av medlemskap och bidrag till organisationer.

– Jag skänker mycket pengar till behjärtansvärda insatser. Samvetet vill det, men Margareta tyckte att jag behövde se över mina engagemang.

Ett medlemskap som ska återupptas är det i Småföretagarnas Riksförbund.

– Jag ser småföretagarna som kranstärken som leder till hjärtat Sverige. De är venerna, artärerna, blodomloppet med kraft och vitalitet. Snörper vi till det blir det ingen syresättning till hjärtat och hjärnan. Småföretagarna är själva essensen. Vad skulle Sverige vara utan småföretagare som kämpar på, som vågar ta risker, som är idoga och flitiga.

Ser du dig själv som en företagare?

– Nej, jag har aldrig tänkt på mig själv på det viset. Men rent formellt sett så måste jag klassificera mig som småföretagare.

Vilka frågor tycker du är viktiga?

– Att småföretagarna får konkret hjälp av staten gällande exempelvis skatter. Jag tycker också att det borde vara lättare för småföretagare att provanställa unga som har det svårt på något vis. Det är viktigt både för de individuella personerna och för samhället.

Trots 43 romaner kan Björn inte minnas att han skrivit om en småföretagare. Hans 44:e bok, ”Barnmorskan och ängeln”, kommer i februari nästa år, men redan nu är han i gång med den 45:e, ”Fredens duva flyger högt och långt” om läkaren och pacifisten Andrea Andreen.

– Det är inte omöjligt att jag skriver om en företagare i framtiden. Jag har väldig respekt för småföretagarna. De är extremt viktiga för bruttonationalprodukten och en levande bygd utanför storstäderna. Småföretagarna är vitaminer för Sverige, någon som har kämpat och visat att det går. Idéerna kommer från småföretagarna. Ingvar Kamprad, Max Martin, Stikkan Andersson, alla började som småföretagare. Till och med en person som jag inte tycker om, Elon Musk, började i liten skala och var driftig.

Text: Anders Jakobson

Vanja firar 50 år som småföretagare i sin handelsträdgård

Fakta:

Åbytorps Handelsträdgård

- Aktiebolag där Vanja och hennes man äger hälften var.
- Fjärde generationens ägare.
- Två fastanställda och timanställda vid behov.
- Högsäsong under våren och en vecka vid jul.
- **Säljer bland annat:** sättpotatis, gödning, jord, blommor, krukor och lökar.
- **Många begravningsuppdrag:** Det är det första jag tänker på när jag vaknar, om vi har någon begravning under dagen.
- **Vanjas favoritblomma:** Då säger jag streptocarpus. (även känd som kornettblomma)
- **Det värsta med att vara egen företagare:** Bokföringen! Den är det sämsta av allt, men ett måste. Men den lämnar jag bort.

Hon är Fru Handelsträdgård till den dagen kroppen säger ifrån. Vanja önskar att hennes man hade orkat fortsätta han också.

Katten Bosse är ett givet inslag i handelsträdgården och har själv bestämt att han ska bo där och då fick Vanja gå med på det.

De senaste 50 åren har Vanja Pettersson ägt Åbytorps handelsträdgård i Kumla och trots att hon hittills har firat över 80 födelsedagar har hon inga planer på att stänga butiken.

Det är förmiddag och handelsträdgården i Kumla har haft öppet en halvtimme. Än så länge är det ingen större anstormning av kunder, men en efter en tittar snart in för att köpa jord. Det är högsäsong för alla med gröna fingrar och det märks om inte annat i växthusen där en del hyllor ekar tomt, medan andra är överfulla med plantor som ska drivas upp till minst dubbla storleken. Mitt bland alla växter står Vanja Pettersson, ett välbekant ansikte för många i trakten då hon praktiskt taget vuxit upp i handelsträdgården.

Streptocarpus, även känd som kornettblomma.

– Det bara blev så att jag tog över när pappa var dålig, säger hon.

1975 blev Vanjas pappa sjuk och året därpå tog Vanja och hennes man över verksamheten.

– Jag är fjärde generationen som driver det här stället. Det var min morfars föräldrar som öppnade Åbytorps handelsträdgård 1905 och jag tog över 1976. Jag har varit med här sedan jag föddes.

Det är många år att se tillbaka på och mycket vatten har runnit under broarna de senaste 50 åren. Vanja har varit med på resan som småföretagare i takt med

att samhället har utvecklats och kanske framför allt all teknikutveckling som inte går att jämföra med hur det såg ut när hon tog över.

– Vi har ingen teknik i arbetet med växterna, vi vattnar och planterar för hand. Däremot har så klart kassan ändrats genom åren. Men vi har fortfarande många som betalar kontant så vi behövt definitivt en kassalåda när vi bytte betalsystem.

Känslan av Vanja är att hon hela tiden har kört sitt eget race och inte brytt sig så mycket om exempelvis politiska utspel eller regelkrångel för småföretagare. Inte som att hon på något vis har struntat i lagar och regler, men här i handelsträdgården jobbar de som de alltid har gjort.

– Jag har inte brytt mig så mycket om ändrade villkor, men visst har det varit en del administrativt arbete genom åren om vi till exempel har haft personal som har gått på lönebidrag. Allt sådant har jag slutat med, det blev för mycket krångel. När det gäller bokföring lämnar jag ifrån mig allt, sedan kör jag bara på.

Att hon skulle sluta arbeta är inte alls aktuellt. Handelsträdgården är det hon vet, vill och kan.

– Åren har bara flutit på, jag har inte tänkt så mycket på det. Jag har alltid känt mig nöjd med detta och aldrig tänkt att jag heller skulle göra något annat. Att sluta? Nej, men det går ju inte. Jag får hänga med så länge det går, det är bara synd att inte gubben orkar längre.

Och visst har det varit mycket arbete genom åren. Tolvtimmarsdagar är inte ovanligt, snarare normen för henne. Semester var det drygt 15 år sedan hon hade och endast två dagar per år har de stängt: juldagen och midsommardagen.

– På juldagen sitter jag med bokföring, så ledig är jag inte ändå, säger hon och skrattar.

– Jag brukar få frågan om jag inte borde ha stängt nyårsdagen, men då är jag ju här och inventerar och då kan jag väl lika gärna ha öppet, fortsätter hon.

Det är en livsstil. Arbetet och privatlivet har flätats samman och Vanjas son fick, precis som hon själv, vara med från tidig ålder och sitta bredvid medan hon bandkransar. Hela hennes liv har präglats av handelsträdgården och även om den är hennes levebröd, så är den så mycket mer än det.

Samhällsutvecklingen där stormarknader i dag utmanar småföretagarna har förändrat villkoren för handelsträdgårdar som Vanjas.

– Jag skulle säga att den tuffaste perioden under alla år är nu och det är på grund av konkurrensen. Där måste jag ändå säga att det var bättre förr. Jag kan aldrig hålla nere priserna som Ica Maxi och i dag har kunderna fler ställen att åka till. Kunder åker inte hit för sin helgblomma längre, den köper de på Ica. Men ska de ha snittblommor eller krukväxt för att de ska bort

Det blir många omplanteringar på värkanten och Vanja är noga med att plocka bort fula blad.

Det känns bra i hjärtat när jag tittar på allt. Det är inte perfekt, men det här är mitt liv. Jag tror att jag kör på tills jag stupar

på kalas kommer de hit. Det går runt, men mycket mer än så är det inte.

1970/80-talen var bäst för affärerna anser Vanja. Då fanns det möjlighet att investera och bygga ut. Lokalerna har förändrats genom åren utifrån behov.

– Jag är så glad över att vi gjorde en ordentlig byggnad för butiksdelens och inte ett växthus. Det har jag tänkt på många gånger sedan invigningen i januari 1990.

Det har varit mycket slit genom åren och många gånger har det inneburit arbete till sent in på natten, allt för att kunderna ska kunna handla.

– Det har alltid varit självklart för mig. Jag är också sådan som säger att kunden gärna får komma in och titta även om jag inte har hunnit få i gång kassan än. Jag är nog lite av den gamla skolan. Kunderna kan titta runt medan jag förbereder, så är det kanske inte så mycket idag.

Antalet timmar Vanja tillbringar i växthusen bland alla blommor går inte ens att räkna. Hon är mer på jobbet än hemma och det har alltid varit hennes livsstil.

Om Vanja skulle ge råd till någon som vill starta eget skulle hon främst berätta om hur mycket jobb det faktiskt innebär, särskilt i hennes bransch.

– Du får hålla på tills du är klar. Ska du binda en krans till en begravning så får du göra det, oavsett vad klockan är. Det är mycket jobb och du måste vara snabb när du planterar.

Hon tror inte att det är lätt att starta en handelsträdgård i dag och inte heller att speciellt många skulle vilja överta en.

– Det är mycket jobb, men inte jättestor vinst.

Hon är dock stolt över sitt livsverk och mest över de satsningar som har gjorts genom åren.

– Det känns bra i hjärtat när jag tittar på allt. Det är inte perfekt, men det här är mitt liv. Jag tror att jag kör på tills jag stupar.

Text och foto: Maria Eremo

Den gamla vägen vid kassadisen används fortfarande vid olika tillfällen och var förr om åren alltid med när Vanja fortfarande höll på med torghandel.

Ny medlemsförmån: Undvik att ditt elavtal blir en kostnadsfälla

För många små och medelstora företag är el en självklar del av verksamheten. Däremot är själva elavtalet ofta något som hamnar i bakgrunden. Avtal tecknas, förlängs automatiskt och följs sällan upp – trots att elkostnaden är en av de större löpande utgifterna i många företag.

Problemet är sällan bristande ansvarsstagande hos företagaren. Istället handlar det om en elmarknad som är komplex, svår att överblicka och i vissa delar bristfällig i sin transparens. Elmarknaden är krånglig, men komplexitet får aldrig bli en ursäkt för otydlighet.

Många företagare utgår ifrån att elpriset består av ett inköpspris och en överenskommen marginal. I praktiken kan elhandelsavtal vara betydligt mer komplicerade. Prissättningen bygger ofta på flera kostnadskomponenter och villkor som påverkar slutpriset, men som inte alltid redovisas på ett sätt som gör dem enkla att förstå eller följa upp.

Det förekommer också avtalskonstruktioner som senare kommer att faktureras där delar av priset sätts i efterhand. Företaget förbrukar el utan att fullt ut veta vilket pris det blir. När fakturan väl anländer är företaget betalningsskyldigt, oavsett om kostnaden upplevs som rimlig eller inte. Risken är att prisbilden först blir tydlig när det redan är för sent att agera.

Andra återkommande utmaningar är bindningstider och uppsägningsvillkor. Många företag sitter fast i avtal som löper över lång tid och som är svåra att tolka. I praktiken kan det innebära höga lösenavgifter eller andra inläsnings effekter som gör det kostsamt att byta elhandelsbolag, även när avtalet visar sig vara ofördelaktigt.

Sammantaget har elmarknaden utvecklats på ett sätt där kunskapsövertaget ofta ligger hos leverantören. För små och medelstora företag är det sällan realistiskt att själva analysera hur elpriset faktiskt beräknas, vilka risker som är inbyggda i avtalet eller hur bindningstider och villkor är juridiskt konstruerade. Resultatet blir att många företag betalar mer än nödvändigt – ofta utan att veta varför.

Elavtalet är därför inte en administrativ formalitet. Det är en affärsrisk. Företag som inte fullt ut förstår sitt avtal riskerar

att bära onödiga kostnader under lång tid framåt.

Mot den bakgrunden erbjuder Småföretagarnas Riksförbund en medlemsförmån i samarbete med Savera AB. Savera är en oberoende elmäklare och rådgivare som inte säljer el, utan arbetar uteslutande på företagets/kundens sida. Uppdraget är att granska befintliga elavtal, förklara hur prissättningen är uppbyggd och tydliggöra hur villkor och påslag påverkar den totala elkostnaden.

För medlemmar i Småföretagarnas Riksförbund ingår denna genomgång som en **kostnadsfri medlemsförmån**. Analysen innebär ingen bindning och medför inga krav på att vidta åtgärder. Syftet är att ge företagaren bättre insyn och ett tydligare beslutsunderlag.

Genom en kombination av digital analys och personlig genomgång får företag en klarare bild av sitt nuvarande elavtal och en bättre förståelse för vilka alternativ som finns. Medlemmar erbjuds därmed en kostnadsfri genomgång av befintligt elavtal, en pedagogisk förklaring av pris och villkor samt rådgivning kring om och när det kan vara lämpligt att se över avtalet.

El är en samhällskritisk resurs, men företag ska inte behöva vara experter på elhandel för att förstå vad de betalar för. Med ökad insyn och bättre kunskap minskar risken för oskäliga villkor, onödiga kostnader och långvariga inläsnings effekter.

Att ta kontroll över elavtalet handlar i grunden inte om att jaga lägsta pris, utan om transparens, rimliga vill-

kor och långsiktig trygghet i företagets kostnadsstruktur.

– Samarbetet med Savera ger förbundet möjlighet att erbjuda en ny attraktiv medlemsförmån. Savera använder modern IT-teknik (AI) för att analysera företags el-fakturor. De tester som gjorts av oss tillsammans med Savera visar att här finns en potential för kostnadsänkningar. För att utnyttja förmånen som medlem går man in på förbundets hemsida, medlemsförmåner, Savera. Steg 1 är att logga in på hemsidan som medlem, sedan klickar man på länken till Savera, därefter kommer det upp ett formulär där man kan ladda upp el-fakturor i olika format, säger Sten Lindgren, Småföretagarnas Riksförbund

**Pär Kaller, Savera
Sten Lindgren, Småföretagarnas
Riksförbund**

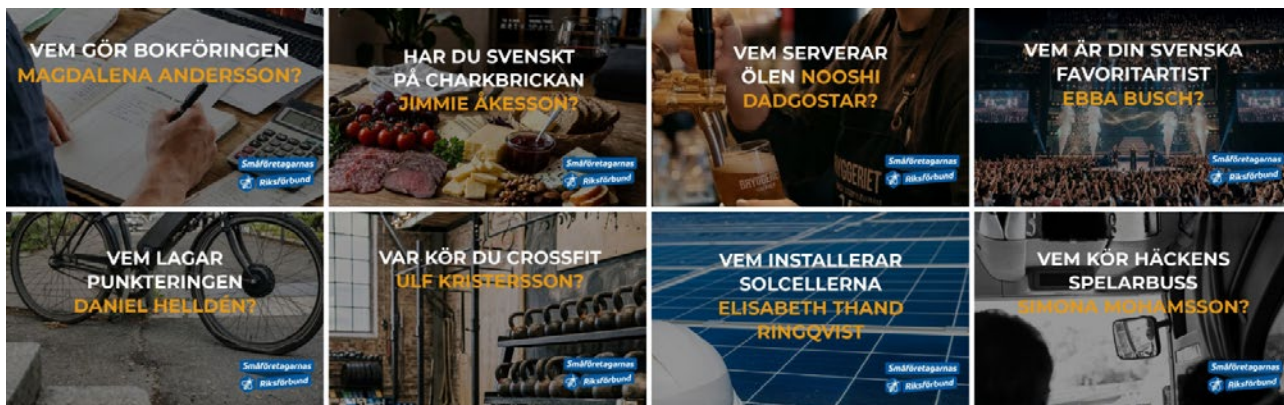
Från komplexitet till kontroll

I en bransch präglad av snåriga avtal, svårtolkade fakturor och låg tillit föddes idén om Savera – vi är inte ett energibolag – vi är din energipartner i en snårig marknad. Savera gör det osynliga synligt: dolda avgifter, dåliga avtal och missade möjligheter. Med avancerad teknik och mänsklig expertis tar vi fram lösningar som stärker din lönsamhet och ger dig full kontroll över energikostnaderna – idag och imorgon.

Vi såg ett växande behov bland små och medelstora företag: att förstå, påverka och optimera sin elkostnad. Många betalade för mycket. Inte för att de gjorde fel – utan för att energibranschen byggts på otydlighet och passivitet.

Savera föddes som en motreaktion.

Vi kombinerade marknadens vassaste energirådgivare med det senaste teknikeidgen – AI, automatisering och realtidsanalys.

Vem fixar ert vardagsliv? Kampanjen som sätter press på partiledarna

HAR VERKLIGEN VÅRA partiledare koll på hur viktiga småföretagarna är i deras vardagsliv? Det lyfts i kampanj som genomförs under valåret. Den riktar mot partierna och deras partiledare för att uppmärksamma hur viktiga småföretagare är i deras vardagsliv och med koppling till viktiga sakpolitiska frågor som förbundet driver. Att det är valår kan väl knappast någon ha missat. Så klart är Småföretagarnas riksförbund med och försöker påverka agenda.

-Att få med frågor som berör våra medlemmar är något vi jobbat hårt med, säger näringslivspolitikens talespersonen Caroline Szyber.

Med frågor som "Vem gör bokföringen Magdalena Andersson? Vem serverar ölen Nooshi? Vem lagar punkteringen Daniel Helldén?" eller vem installerar solcellerna Elisabeth Thand

Ringqvist? har vi försökt hitta frågor som intresserar partiledarna och kan kopplas till dem – men alla också med en koppling till tjänster eller produkter som levereras och produceras av småföretagare runt om i Sverige.

Vi vill också få folk att stanna upp och funderar ett tag med frågor som; *Var kör du din crossfit, Ulf Kristersson?* *Vem är din svenska favoritartist Ebba?* och *Har du svenskt på charkbrickan Jimmie Åkesson?* Simona Mohammsson som är stort BK Häcken fan fick frågan; *Vem kör Häckens spelarbus?* Vi vet inte, men vi vet att det garanterat är ett småföretag.

Frågorna har sedan kopplats ihop med de frågor förbundet driver exempelvis som att man ska förenkla regelverken och minska byråkrati och administration, normalisera arbetsgivaravgiften, att kommuner ska säkerställa god service och

inte driva företag exempelvis gym, och att man ska bekämpa brott mot företag. Allt går att läsa på vår webb.

Kampanjen finns förutom på webben i våra sociala medier och på billboards och i radioreklam. Tanken är att kunna gå ut brett och ge småföretagarna en stark röst. Småföretagarnas Riksförbund har samarbetat med byrån Farfel:

– För oss på Farfel är det väldigt inspirerande att få arbeta med Småföretagarnas Riksförbund inför valåret 2026. Det här är kommunikation som faktiskt spelar roll. Småföretagare bygger Sverige varje dag, och vårt jobb är att hjälpa förbundet formulera, paketera och driva de frågor som behöver höras tydligare – med mer kraft, mer närvaro och mer engagemang, säger Benjamin Moschewitz, ägare och projektledare på Farfel.

Caroline Szyber, Terese Bengard

Årsstämman för förbundet i Båstad genomförd

Under helgen den 17–18 april genomfördes årsstämman för Småföretagarnas Riksförbund i Båstad. På fredagen gjordes företagsbesök och stämman hölls under lördagen. En ny styrelse valdes in med omval på den sittande styrelsen och ordförande Ghassan Ghaziri.

–Jag är glad att bli omvald som ordförande för Småföretagarnas Riksförbund och därmed fortsätta det viktiga arbetet med att stärka våra medlemmars möjligheter att kunna driva företag så tryggt, enkelt och lönsamt som möjligt. Det är extra viktigt ett valår att våra frågor är med på agendan och det ska vi jobba hårt för, säger Ghassan.

Styrelsen utökades med en plats för att stärka landsbygdsperspektivet och de kommunikativa delarna i sty-

relsen. En ny ledamot, Terese Bengard valdes därför in i styrelsen.

–Att vara småföretagare är något stort. Därför känns det extra hedersamt att bli invald i förbundsstyrelsen för Småföretagarna, nu när jag tagit steget att själv bli företagare, och att där kunna bidra till att skapa bättre förutsättningar för att starta och driva företag i hela landet.

Under stämman redovisades verksamhetsberättelsen med det gångna årets aktiviteter. Förbundet har arbetat hårt med att både stärka den lokala förankringen hos medlemmar och vara örat mot marken vilka frågor som är viktiga och samtidigt varit en debattör och samtalspart mot politiken.

Läs mer på vår hemsida:

Valextra

Valenkät

Det är valår och Småföretagarnas Riksförbund har tagit pulsen på riksdagspartiernas syn på viktiga frågor för landets småföretagare. Alla partier anser sig värna småföretagare men det är en sak att tycka, det är en annan sak att presentera konkreta och verkningsfulla reformer med utgångspunkt som gör skillnad för landets småföretagare.

Det är många småföretagare som ställer sig frågan varför det inte pratas mer i politiska sammanhang kring det stora värde som landets småföretagare tillför landet. Svaret kanske är så enkelt att alla partier är eniga om hur viktiga småföretagaren är och att det inte finns några tydliga konfliktytor för media att ta upp och därför blir det ingen fråga i partiledardebatten. Men om man verkligen tittar på svaren så skiljer de sig åt. Det finns absolut skillnader. Sjuklöneansvaret, karensavdrag, sänkta arbetsgivaravgifter.

För Småföretagarnas Riksförbunds del är det positivt att så många partier delar synen på behov av sänkta kostnaden för arbetsgivaravgifter. Trots denna konsensus är partierna inte överens hur en sänkning ska se ut. Det är därför avgörande att vi småföretagare med gemensam och stark röst fortsätter vi kamp att sänka arbetsgivaravgifterna genom att ta bort den dolda straffskatten på arbete. För förbundets del släppte vi därför en rapport om denna viktiga fråga i början av detta år.

Förbundet skickade tio högaktuella frågor till samtliga riksdagspartier. Svaren redovisas här!

Caroline Szyber

Är du beredd att verka för ett reformerat yrkesutbildningssystem där även lärlingssystem ingår?

Det är ett intressant förslag, men Vänsterpartiet har ännu inte tagit ställning till det.

Moderaterna vill genomföra en bred lärlingsreform med ett enhetligt regelverk som gäller oavsett utbildningsform. Vi vill också inrätta en ny tvåårig yrkesskola med omfattande arbetsplatsförlagt lärande i nära samverkan med näringslivet, samt utöka branschskolorna. Arbetsgivare som tar emot lärlingar ska få rabatt på arbetsgivaravgiften.

Ja. Miljöpartiet är beredd att verka för ett reformerat yrkesutbildningssystem där lärlingssystem kan ingå, under förutsättning att utbildningen håller hög kvalitet, ger god handledning och inte blir en återvändsgränd utan möjlighet till vidare studier.

Liberalerna vill reformera yrkesutbildningssystemet och främja lärlingssystemet som ett sätt att knyta utbildning

närmare arbetsmarknadens behov. Genom att erbjuda fler lärlingsplatser kan vi både underlätta för unga att få relevant arbetslivserfarenhet och ge företagen tillgång till välutbildad arbetskraft.

Yrkesprogrammen är ryggraden i Sveriges kompetensförsörjning. För att locka fler till dessa utbildningar behöver deras status höjas ytterligare. Bland de delar som vi vill vidareutveckla finns exempelvis lärlingsutbildningar men också branschskolor och yrkescollege.

Vi vill ta initiativ för att samarbeta med näringslivet och branscher för att identifiera kommande kompetensbehov och se över möjligheten att utveckla utbildningsformer som kan hjälpa till att säkerställa att utbildningen är relevant för de branscher där kompetensbrist råder. Det kan till exempel röra sig om ökad flexibilitet att kunna kombinera utbildning och en subventionerad anställning. Genom att koppla utbildningar närmare arbetsmarknadens behov kan vi skapa fler jobb och stärka Sveriges konkurrenskraft.

Centerpartiet

Ja, vi är starka förespråkare för ett utbyggt lärlingssystem för att stärka yrkeskompetensen i Sverige. Vi vill att det ska

införas ett sammanhållet lärlingssystem där lärlingar får lön och tydliga krav, och mottagande företag får större och tillräcklig kompensation, och där det finns starka ekonomiska drivkrafter för både lärling och arbetsgivare att fullborda lärlingskapet med ett yrkesbevis.

Ja. Tillsammans med regeringen har vi genomfört flera satsningar på yrkesutbildningar. Vi i Sverigedemokraterna är positiva till lärlingsutbildningar, som vi anser fyller en viktig funktion för många unga som är på väg ut på arbetsmarknaden. Vi vet att det är ett effektivt sätt att hålla nere ungdomsarbetslösheten. Vi vill dock se en "svensk modell" för detta i samråd med arbetsmarknadens parter.

Kristdemokraterna vill stärka yrkesutbildningen och förbättra kopplingen mellan skola och arbetsliv. Fler vägar in i arbete behövs, och utbildningen behöver i högre grad möta arbetsmarknadens behov.

Fler småföretagare utsätts för brott än tidigare och känslan av otrygghet ökar. Vad vill du göra för att fler småföretagare ska kännas sig trygga och brotten mot småföretagare ska minska?

Vi har föreslagit att polisens arbetsmetoder, som bilpatrullering ska utvärderas. Bland annat är fotpatrullering en ovanlig arbetsmetod för polisen. Polisen behöver vara mer närvarande i till exempel butikscentrum och på andra platser där risken för brott är stor, för att stärka tryggheten. Vi vill också att bankerna ska ta större ansvar för att stoppa bedrägerier som ofta drabbar småföretagare. Det finns flera exempel på enkla åtgärder som bankerna skulle kunna genomföra för att försvåra för bedragarna. Till exempel införa överföringsfördröjningar och beloppsbegränsningar, manuella kontroller vid misstänkta transaktioner, spärr mot överföringar till icke godkända konton och ytterligare bevis för att du är du vid betalningar över ett visst belopp.

Moderaterna vill se Effektivare tillträdesförbud till butik, stärkt samverkan mellan polis och näringsliv, fler lokala poliser med områdesförankring, stoppa kriminell infiltration av företag och ge Brå uppdrag att kartlägga brott mot näringslivet. Vi måste upprätthålla en nolltolerans mot vardagsbrott som drabbar företag. Det är lika viktigt som att stoppa brott mot privatpersoner.

Småföretagare ska inte tvingas utstå hot, trakasserier eller risken för att utsättas för ekonomisk brottslighet. För att öka tryggheten och minska brotten som riktar mot det lokala näringslivet är förebyggande insatser helt avgörande. Vi påbörjade ett arbete när vi satt i regering och gjorde det bland annat möjligt att införa ett tillträdesförbud till butiker för vissa personer. Men vi vill göra mer, vi behöver inte minst fler områdespoliser som kan bidra till trygghet, förebygga och tidigt upptäcka brott i lokalområden. Vill vi också skärpa minimistrafiken för rån och begränsa den så kallade mängdrabatten. Risken för att småföretagare utsätts för ekonomiska brottslighet måste också stoppas.

Fler brott ska stoppas och fler ska klaras upp. Liberalerna vill anställa fler poliser som kan patrullera och skapa trygghet, men också utreda fler brott mot företag, som idag ofta blir liggande i byrålådan.

Det är oacceptabelt att butiksägare, företagare och anställda utsätts för brott. Gångbrottsligheten drabbar inte bara samhället genom skjutningar och sprängningar utan de arbetar även med att utpressa företagare och själva driva företag för att kunna tvätta sina svarta pengar. Vi anser att denna unikt allvarliga situation kräver ett nytt angreppssätt. Vi vill se en maffialag för att kunna fånga gängtopparna. Gängens nyrekrytering ska hindras med ökad övervakning, punktmarkering av ungdomar i riskzonen och ett riskfamiljsprogram. Arbetslivskriminaliteten ska bekämpas och fiffel med skatter, arbetsvillkor och utnyttjandet av arbetskraft måste stoppas.

I mars 2021 trädde den nya lagen om tillträdesförbud till butik i kraft, vilken i juli 2022 utvidgades till att även omfatta badanläggningar och bibliotek. Mot bakgrund av de senaste årens hänsynslösa och riskfyllda skjutningar bland vanligt folk inne på gallerior och köpcentrum anser Socialdemokraterna att lagstiftningen bör breddas till att också omfatta dessa. Lagens begränsning till personer över femton år bör samtidigt avskaffas.

En viktig åtgärd runt om i landet handlar om att öka polisens närvaro. Vi kommer avbryta den nedläggningsvåg av polisstationer vi sett de senaste åren och införa det som kallas "reglerad inställelsetid", dvs att polisen likt brandkåren idag, ska kunna vara på plats inom rimlig tid i hela landet. Vi kommer också fortsätta den utbyggnad av polisen som vi påbörjade under förra mandatperioden, målet är 50 000 anställda år 2032, varav minst 34 000 ska vara poliser.

Centerpartiet

Centerpartiet ser brottslighet som drabbar småföretagare som ett allvarligt samhällsproblem som hämmar tillväxt och

skadar tilltron till rättsstaten. För att öka tryggheten vill vi prioritera de så kallade mängdbrotten genom ökad polisiär närvaro i hela landet och säkerställa att polisen utreder och klarar upp fler stölder och bedrägerier, eftersom många anmälningar från företagare idag läggs ned trots tydlig bevisning. Vi vill också agera kraftfullt mot organiserad och upprepad brottslighet genom att se över straffrabatter och se till att vanemässiga stölder i större utsträckning bedöms som stöld av normalgraden.

Lag och ordning har varit och förblir en profilfråga för oss i Sverigedemokraterna. Tillsammans med regeringen har vi fokuserat på detta under mandatperioden och det går nu åt rätt håll, den grova brottsligheten har gått tillbaka. Det återstår mycket att göra, exempelvis vad gäller småbrottslighet. Nu är ett större reformpaket på väg som bland annat inkluderar ett borttagande av den så kallade "mängdrabatten", så att snatterier, vandalism och så vidare faktiskt leder till påföljd. Vidare pågår ett arbete pågår för att låta tullen genomföra effektivare gränskontroller. Vi i Sverigedemokraterna vill också gå längre med att bekämpa skuggsamhället och illegal migration. Slutligen är lag och ordning i slutändan en mycket bred fråga som exempelvis involverar fungerade skola och socialtjänst.

Det är inte acceptabelt att småföretagare ska behöva leva med stölder, hot och trakasserier som en del av sin vardag. Kristdemokraterna vill se skarpare åtgärder mot brott som drabbar företagare, särskilt upprepad brottslighet och mängdbrott. Det ska inte löna sig att systematiskt begå brott mot företag. Vi vill också stärka det förebyggande arbetet genom bättre samverkan mellan polis, kommuner och näringsliv, en tydligare nationell kartläggning samt förbättrad informationsdelning mellan myndigheter. Därtill behöver företagares integritet stärkas, exempelvis genom att enskilda firmor inte ska behöva använda personnummer som identifikation.

Idag är det många småföretagare som får stå för sjuklönekostnaden när en anställd skadat sig i hemmet eller på fritiden. Hur tycker du sjuklöneansvaret borde se ut framgent för en småföretagare som är arbetsgivare? Hur vill du underlätta sjuklöneansvaret?

Vi har tidigare föreslagit att företag med få anställda inte ska behöva betala sjuklön och ser positivt på att vidare utreda en sådan lösning.

Moderaterna anser att sjuklöneansvaret bör vara begränsat för skador som uppkommit på fritiden. Sjuklöneansvaret är en av de högsta trösklarna för småföretag att våga anställa. Regelverken bör ses över i syfte att öka viljan för små företag att anställa.

Vi vill återställa ersättningen för höga sjuklönekostnader. Vi ser det som en bra investering som underlättar ekonomin för småföretagare och främjar fler anställningar.

Liberalerna anser att sjuklöneansvaret för småföretagare bör slopas, samtidigt som arbetsgivarnas incitament att förebygga arbetsrelaterade skador och sjukdom blir tydligare. I första hand bör ett avskaffande av den andra sjuklöneveckan

prioriteras eller ett slopat sjuklöneansvar för de allra minsta företagen.

En konkret reform som vi vill genomföra som skulle underlätta för små och medelstora företag är att införa ett högkostnadsskydd vid höga sjuklönekostnader. Småföretagare skapar många nya jobb i Sverige men är oftast små verksamheter som inte kan bära för höga sjuklönekostnader. Vi vill därför att ett sådant stöd ska finnas för småföretag.

Centerpartiet

Sjuklöneansvaret är i dag en alldeles för stor risk för småföretagare. Därför vill vi återinföra det högkostnadsskydd för sjuklönekostnader som regeringen avskaffade. Det skyddet är avsett att kompensera små företag för höga kostnader när en anställd blir sjuk, oavsett orsak till sjukdomen. I våra budgetförslag har vi avsatt pengar för att finansiera det.

Vi i Sverigedemokraterna menar att sjuklöneansvaret i sin nuvarande form utgör en alltför tung börda för småföretagare. För ett större företag kan en sjukskrivning vara han-

terbar, men för ett litet företag kan en eller två anställda frånvaro få stora ekonomiska konsekvenser. Därför vill vi se en förändring där staten tar ett större ansvar. För det första bör perioden där arbetsgivaren betalar sjuklön kortas. Idag ligger ansvaret på arbetsgivaren i 14 dagar, och vi anser att det är rimligt att staten går in tidigare. Detta gäller särskilt små företag.

I det stora hela tycker vi att reglerna är väl avvägda men vi vill underlätta rekryteringen av långtidsarbetslösa. För att skapa bättre förutsättningar för de som varit borta från arbetsmarknaden under en längre tid på grund av sjukdom vill Kristdemokraterna utreda möjligheten att slopa sjuklöneansvaret för företag som rekryterar en person som är långtidssjukskriven. På så sätt försvinner en stor del av osäkerheten och den ekonomiska risken för företagaren, vilket kan bidra till att fler långtidssjukskrivna får möjligheten att återigen få ett arbete att gå till och kollegor att dela arbetslivet med.

Hur vill du göra det enklare att starta och driva företag i Sverige?

Vi vill göra det enklare för små företag att få banklån och kapital. Vi vill även skapa en starkare trygghet för företagare, till exempel genom bättre socialförsäkringar så att ensamföretagens skydd liknar det som anställda har. Vi ser också utmaningar kring kommande generationsskiften och vill därför utöka möjligheten till tjänstledighet för att ta över eller starta ett företag, från dagens 6 månader till 12 månader.

Minskade och enklare regelverk inom alla offentliga nivåer. Ett heltäckande företagsprotal, likt Danmark, där man kan följa och sköta ärenden mot det offentliga. Lägre skatter på bolag, löner och anställning. Samt arbeta för att förändra synen på företagande, det är en fundamental del av samhället som bidrar till att göra oss rikare tillsammans.

Miljöpartiet vill göra det enklare att starta, driva och utveckla företag genom att minska regelkrångel, förenkla myndighetskontakter och bidra med rätt förutsättningar från statligt håll genom förbättrad infrastruktur, kompetensförsörjning och smarta investeringar. Vi vill skapa bättre villkor och sociala skyddsnet för att tillvarata människors entreprenörskap.

Liberalerna vill göra det enklare att starta och driva företag i Sverige genom fler regelförenklningar och genom att göra det billigare att anställa. Till exempel genom att stoppa överimplementeringen av EU-lagstiftning, utvidga växstödet och slopa företagets sjuklöneansvar.

Vi vill se fler nya jobb i små och medelstora företag i hela landet. Det kräver att villkoren för att starta, driva och utveckla

företag förbättras i såväl landsbygd som stad. Företagsklimatet för innovativa företag måste förbättras genom tydliga och förutsägbara regler och genom enklare tillgång till riskkapital och investeringsstöd.

Vi vill driva på för en ökad digitalisering hos myndigheter för att småföretagare ska få snabb och enkel återkoppling kring skatter, tillstånd och regelverk. Det ska vara enkelt att göra rätt.

Vi vill säkerställa kortare betalningstider för småföretag genom att bland annat kräva rapportering till Bolagsverket för att komma närmare EU-kommissionens krav om en maxtid på 30 dagar. När kapital binds upp i väntan på betalning ökar kostnaderna för finansiering vilket minskar möjligheterna till investeringar och tillväxt, samtidigt som risken för konkurser ökar.

Vi vill införa ett högkostnadsskydd vid höga sjuklönekostnader för små och medelstora företag. Småföretagare skapar många nya jobb i Sverige men är oftast små verksamheter som inte kan bära för höga sjuklönekostnader.

Centerpartiet

Vi vill göra det enklare och billigare att starta och driva företag genom lägre kostnader, mindre krångel och tydliga, långsiktiga spelregler. Små företag som vill växa ska mötas av bättre villkor – därför vill vi slopa arbetsgivaravgifterna för företag upp till tio anställda under de första åren och sänka dem permanent för unga, långtidsarbetslösa och andra som behöver en väg in på arbetsmarknaden.

Regelkrånglet ska minska kraftigt. Företag ska ha en tydlig väg in till myndigheter, och vi vill inrätta en ny regelförenklingsmyndighet med mandat att ta bort onödiga och krångliga regler, med särskilt fokus på hur de slår mot små företag. Samtidigt vill vi korta långa och oförutsägbara tillståndprocesser, inte minst för miljötillstånd, för att främja investeringar och tillväxt.

För att stärka småföretagens ekonomi vill vi förbättra tillgången till kapital, särskilt i uppstarts- och tillväxtfaser,

genom bättre förutsättningar för både privat kapital, statlig medfinansiering och mikrolån. Vi vill också återinföra högkostnadsskyddet för sjuklönekostnader för att minska riskerna för små arbetsgivare.

Offentlig upphandling ska bli mer tillgänglig för småföretag. Därför vill vi dela upp stora upphandlingar i mindre delar och se över LOU för att minska missbruk av överprövningar som tränger undan mindre aktörer. Samtidigt vill vi öka tryggheten för småföretagare genom fler poliser, bättre utredning av stölder och bedrägerier samt kraftfullare åtgärder mot organiserad och återkommande brottslighet.

Småföretagen har en avgörande betydelse för Sveriges sysselsättning och jobbskapande. Näringspolitiken bör därför fokusera på att undanröja de hinder som försvårar för företag att starta, växa och anställa. Det handlar om regelförenklningar, konkurrenskraftiga och förutsägbara skatter samt minskade sjuklönekostnader. Genom att sänka trösklarna för företagande stärks både tillväxten och den långsiktiga sysselsättningen.

Att starta och driva företag ska vara enkelt, förutsägbart och attraktivt. Kristdemokraterna vill därför sänka kostnader, förenkla regler och förbättra tillgången till kapital. Entreprenörskap bör stärkas i utbildningssystemet, exempelvis genom att fler elever får chansen att prova att driva Ung Företagsamhet. Samtidigt behövs ett tydligare småföretagarperspektiv i all politik, där konsekvenser för mindre företag alltid vägs in. I grunden handlar det om att visa större tillit till företagare och skapa ett klimat där fler vågar ta steget att starta och växa.

Sverige behöver fler företag som kan anställa men företagen anger ofta att arbetsgivaravgiften är för hög och ett hinder. Anser du att Sverige behöver höja eller sänka sina arbetsgivaravgifter? Ange den nivå som du vill sänka till eller höja till.

Vänsterpartiet har idag ingen plan på att vare sig höja eller sänka arbetsgivaravgifterna, däremot är vi emot den ned-sättning regeringen har gjort för 19-23-åringar.

Moderaterna vill sänka arbetsgivaravgifterna, arbetskostnaderna i Sverige behöver sänkas. Samtidigt står Sverige inför stora investeringsbehov i försvar, rättsväsende och infrastruktur. En sänkning av arbetsgivaravgiften behöver ställas emot behovet av viktiga investeringar samt mot andra skattesänkningar, därav kan vi inte uttala om oss hur mycket eller exakt när en sänkning kan genomföras.

Vi ser i nuläget inget behov av att sänka arbetsgivaravgiften. Specifika och väl riktade justeringar kan dock vara effektiva som jobbpolitiska verktyg i händelse av en fördjudad lågkonjunktur. Till exempel var de en del av de krispaket för småföretag som den S-ledda regeringen införde under pandemin.

Centerpartiet

Sänkta arbetsgivaravgifter är en grundpelare i Centerpartiets ekonomiska politik. Vår senaste budgetmotion innehöll en total sänkning av arbetsgivaravgiften med 13,3 miljarder 2026 och sammanlagt med 57 miljarder till och med 2030. I ett första skede vill vi permanent slopa arbetsgivaravgifterna helt för följande utvalda kategorier:

- Småföretag upp till tio anställda
- Grupper som måste in på arbetsmarknaden: unga och de med ingångslöner
- Långtidsarbetslösa

Arbetsgivaravgiften är för hög och vi vill sänka den. Samtidigt ska man ha respekt för att det är en kostsam reform som måste vägas mot andra prioriteringar. Vi kan därför inte ange någon specifik nivå eller ett specifikt datum för en sådan sänkning.

Sverige behöver sänka arbetsgivaravgifterna, särskilt för småföretag och i situationer där de har som störst betydelse

för att skapa jobb. Kristdemokraterna vill rikta sänkningar till unga och göra det mer attraktivt att anställa den första medarbetaren. Här är det viktigt att utveckla och förstärka växa-stödet, som innebär sänkta arbetsgivaravgifter vid den första anställningen. Genom att bredda och förlänga detta stöd kan fler småföretag ta steget att anställa.

Samma nivå som nu men med ett utvidgat Växa-stöd, så att fler egenföretagare under en längre tid kan ha lägre arbetsgivaravgift för de första anställda.

Liberalerna vill göra det billigare för företag att anställa. Höga arbetsgivaravgifter är en påfrestande kostnad för många företagare och behöver sänkas. Liberalerna vill göra den sänkta arbetsgivaravgiften för unga permanent och utöka växa-stödet till minst 10 anställda, men utesluter inte heller en generell sänkning av arbetsgivaravgiften.

Många småföretagare har stora svårigheter att hantera nuvarande höjningar av energi- och bränslepriser, på vilket sätt vill ni hantera den uppkomna situationen?

Vi vill säkra rimliga och stabila elpriser i hela landet, bland annat genom att frikoppla det svenska elpriset från den dyra utländska elen och satsa stort på billiga, förnybara energislag. På så sätt får vi både billigare elpriser och sätter fart på elektrifieringen, vilket samtidigt tar oss ur det dyra fossilberoendet.

Regeringen har sänkt skatterna på bränsle i flera omgångar samt sänkt reduktionsplikten vilket kraftigt sänkt bränslepriserna. Vi har lagt om hela energipolitiken, satsat på att återuppbygga ett kraftsystem med kärnkraft som levererar el till låg kostnad dygnet runt, vi har stoppat Socialdemokraternas effekttariffer och sänkt elskatten. Moderaterna har varit drivande inom området och avser att fortsätta vara det framöver.

Miljöpartiet är djupt bekymrade över det faktum att nuvarande regering inte gjort någonting för att ta svenska företag ur det fossilberoende som gör oss sårbara för sådana här prischocker, utan snarare förvärrat situationen. Vi vill satsa stort på att svenska ska bli kvitt fossila bränslen genom massiva investeringar och stöd för att öka elektrifieringen och hjälpa både hushåll och företag att ställa om. Vi föreslår också att återinföra och bredda stödet till mindre företag för energieffektiviseringsåtgärder. Vi utesluter inte heller andra typer av stöd till mindre företag beroende på hur situationen utvecklar sig.

Liberalerna, i regeringen, sänker skatten på drivmedel tillfälligt i vårdningsbudgeten för att underlätta för företagen,

särskilt de allra minsta. Vi driver på för att bygga ny kärnkraft och vill fortsätta sänka elskatten, för att pressa ned de höga elpriserna. Vi vill också införa ett elprisområde i Sverige för att alla företag ska ha lika billig elpris i hela landet och konkurrera på lika villkor.

Låga och stabila elpriser är en viktig fråga både för hushåll och företag. Stigande elnätkostnader, svårbegripliga och missriktade effekttariffer och otydliga besked om elstöd kräver nu åtgärder. Vi vill pausa införandet av nya elnätavgifter, få ett fungerande elstöd på plats och säkerställa att svenska flaskhalsavgifter används i Sverige – inte förs över till EU.

När det gäller det ökade drivmedelspriserna till följd av kriget i Iran och efterföljande störningar av oljeleveranser förbi Hormuzsundet har vi krävt tillfälliga sänkningar av drivmedels-skatterna. Vi välkomnar därför att regeringen har hört sammat detta krav och har ett sådant förslag i vårdningsbudgeten.

Centerpartiet

De stigande priserna är ytterligare ett tydligt bevis på att vi både behöver få fart på elektrifieringen och fasa ut oljeberoendet. Den omställningen har gått alldeles för långsamt med Tidöregeringen. Prisutveckling riskerar att få stora konsekvenser för småföretagen om inga åtgärder vidtas. Vi tycker att det regeringen presenterade i sin vårbudget var otillräckligt och det är uppenbart att regeringen saknar en sammanhängande plan för energipolitiken. I vår vårbudgetmotion, som kommer om någon vecka, kommer vi att presentera hur vi avser att möta kostnadsutvecklingen.

Sverige kan inte påverka världsmarknadspriset på olja, men vi kan påverka de politiska kostnadsåslag som slår mot företag och hushåll. Därför har vi tillsammans med regeringen

beslutat om en tillfällig sänkning av skatten på bensin och diesel. Vilken väntas resultera i att literpriset på bensin blir en krona lägre än det annars skulle vara, för diesel 40 öre lägre. Dessutom kommer regeringen att ansöka hos EU-kommissionen om att kunna sänka drivmedelsskatten ännu mer om det skulle behövas.

När det gäller elpriserna krävs både kortsiktiga och långsiktiga åtgärder. Tidöpartierna gör rätt som systematiskt arbetar för att säkerställa nyinvesteringar i kärnkraft. På sikt kan den bidra kraftigt till elsystemet och producera stora mängder el och effekt. På kortare sikt ser vi att gaskraft kan fungera som en bryggja innan ny kärnkraft finns på plats. Vidare har Sverigedemokraterna och regeringen infört ett elstöd om 2,4 miljarder kronor som betalas ut till hushållen i juni och beredskap för ytterligare åtgärder finns. När hushållen drabbas av tillfälliga mycket höga elräkningar är det inte rimligt att staten skor sig och vi menar att den andel av elkostnaderna som utgör statliga intäkter över tid behöver minska. Vi vill därför stoppa framtida indexhöjningar av elskatten och i stället påbörja en successiv nedtrappning med EU:s miniminivå som ambition.

För att hantera de höga energi- och bränslepriserna vill Kristdemokraterna kombinera kortsiktiga och långsiktiga åtgärder. På kort sikt handlar det om sänkta drivmedelsskatter och riktade lättnader för företag som drabbats hårt. På längre sikt krävs investeringar i stabil och planbar energiproduktion, inklusive kärnkraft, för att pressa priserna och skapa förutsägbarhet. Även regelförenklingar för energiinvesteringar och effektivare elnätutbyggnad är viktiga delar för att stärka företagets konkurrenskraft.

Hur vill du göra så att fler småföretagare kan bli delaktiga i offentlig upphandling?

Vi vill att offentliga aktörer ska ge tydlig information och rådgivning kring anbudsprocessen. Vi anser även att upphandlingar i större utsträckning bör ta hänsyn till de lokala företagen och deras erfarenheter.

Moderaterna vill se över LOU för att förenkla lagstiftningen och göra det möjligt för fler mindre företag att lägga anbud. Krångliga regler och alltför stora upphandlingsvolymmer stänger i dag ute småföretag. Genom minskat regelkrångel och mindre upphandlingspaket ökar konkurrensen – vilket ger både bättre kvalitet och lägre kostnader för skattebetalarna.

Vi ser offentlig upphandling som ett väldigt viktigt område som bör utvecklas för att bli ett än mer grönt, hållbart och rättvist verktyg. Vi driver på förbättringar på nationell nivå och lyfter på lokal nivå vikten av att t ex dela upp upphandlingar i mindre delar för att göra det lättare för mindre företag att vara delaktiga och lägga anbud.

Liberalerna ser det som viktigt att fler småföretagare får möjlighet att delta i offentliga upphandlingar. Genom att

förenkla, dela upp och digitalisera upphandlingsprocesserna till exempel i en upphandlingsportal kan vi göra det lättare för småföretag att delta i den offentliga marknaden.

Mindre företag kan ofta erbjuda flexibla lösningar som svarar mot särskilda behov. Det gäller att skapa tillräckligt attraktiva upphandlingar som såväl stora som små företag vill och kan lämna anbud i. Företagens kostnader för att delta i offentliga upphandlingar vägs mot chanserna att vinna kontrakten. Det är viktigt att små och medelstora företag nås av information om hur ett upphandlings- och anbudsförfarande går till, vilka affärsmöjligheter som finns och var de kan vända sig för att få vägledning och stöd.

Något som är ännu viktigare är att det offentliga ska skapa spelregler som gynnar schysst företagande. Företag som bryter mot dessa förstör för alla de företag som gör rätt för sig. Det undergräver också fundamenten i vår svenska modell. Det är viktigt att den offentliga upphandlingen används aktivt för att bekämpa arbetslivskriminalitet och osund konkurrens.

Den offentliga upphandlingen måste bli enklare och mer tillgänglig för små och medelstora företag. I dag trängs små företag ofta bort av krångliga regler och stora kontrakt. Centerpartiet förordar därför att stora upphandlingar delas upp i mindre delar när det är möjligt. Det ökar chansen för småföretag att lämna anbud och stärker konkurrensen, särskilt

på landsbygden där marknaden ofta domineras av ett fåtal stora leverantörer. Vi vill också se över lagen om offentlig upphandling (LOU) för att förhindra missbruk av överprövningar, där stora aktörer överklagar i syfte att fördröja eller slå ut mindre konkurrenter.

Höga trösklar som stänger ute småföretag från upphandlingar ska motverkas. Sverigedemokraterna och regeringen har påbörjat och delvis genomfört flera åtgärder: förenkling, ökat småföretagsfokus, modernisering av upphandling och ökad transparens. Däremot återstår frågan om höjda direktupphandlingsgränser. Vi avser fortsätta på den inslagna vägen för att fler småföretag ska bli delaktiga i offentlig upphandling.

För att fler småföretagare ska kunna delta i offentlig upphandling vill Kristdemokraterna förenkla regelverken och göra processerna mer tillgängliga. Kravställningen behöver vara proportionerlig och mindre administrativ tung så att mindre aktörer inte stängs ute i onödan. Det är också viktigt med bättre dialog och tidig information inför upphandlingar så att företag får goda möjligheter att förbereda sina anbud. Upphandling ska utgå från bäst värde för skattebetalarnas pengar, där kvalitet och pris vägs samman.

Många småföretagare brottas med att förstå och hantera komplicerade regelverk. Kan du ge exempel på något regelverk du skulle vilja förenkla eller avskaffa?

Vänsterpartiet vill förenkla för ensamföretagares möjligheter att vara föräldraledda. Vi vill också göra det enklare, inför kommande generationsskiften, att ta över företag genom att utöka möjligheten till tjänstledighet för att ta över eller starta ett företag från dagens 6 månader till 12 månader.

Ett prioriterat område för Moderaterna är att förenkla miljöbalken. Moderaterna vill se en process där ansökningar delas upp i komplicerade och enkla fall. De enkla fall ska utgöra merparten av alla ansökningar och bör påverka många små och medelstora företag. Vi har tagit flera steg mot detta under mandatperioden men arbete måste slutföras under kommande mandatperiod.

Vi vill bidra till att minska tiden småföretagare måste lägga på administration genom satsningar som förenklar kontakten mellan företag och myndigheter, som minskar företags uppgiftslämnarbördor, och som stärker Regelrådets resurser att utföra ett arbete för att ta bort krångliga regler som inte behövs.

Liberalerna vill genomföra en bred skattereform för att förenkla och förbättra hela skattesystemet. I en sådan översyn vill vi exempelvis se över momsstaterna och göra dem mer enhetliga och förutsägbara. Företag ska kunna fokusera på att få sin verksamhet att växa, inte behöva ägna sig åt momskrångel.

Många företagare upplever att regelverken är för krångliga och betungande, det hämmar tillväxten. Regler ska vara proportionerliga och ändamålsenliga. Vi vill bland annat genomföra:

- En ökad digitalisering hos myndigheter för att småföretagare ska få snabb och enkel återkoppling kring skatter, tillstånd och regelverk.
- Satsningar för att korta betaltiderna för småföretag genom att bland annat kräva rapportering till Bolagsverket för att komma närmare EU-kommissionens krav om en maxtid på 30

Samma nivå som nu men med ett utvidgat Växa-stöd, så att fler egenföretagare under en längre tid kan ha lägre arbetsgivaravgift för de första anställda.

Tyvärr finns det alltför många exempel på hur byråkrati hämmar den svenska företagsamheten. Vi vill därför inrätta en helt ny avregleringsmyndighet som ska ersätta Förenklingsrådet, Implementeringsrådet och Regelrådet. Den nya myndigheten ska ha mandat att granska och föreslå att regler rivs upp. Vi har också föreslagit att fler myndigheter ska införa "regulatoriska sandlådor" där nya innovationer kan testas i en kontrollerad miljö utanför befintliga regelverk för att främja utveckling, särskilt inom tech- och energisektorerna.

Jag delar den bilden och därför har vi i Sverigedemokraterna (i vårt samarbete med regeringen) legat på för det struktu-

rella regelförenklingsarbetet. Detta har under mandatperioden och resulterat i Förenklingsråd, Implementeringsråd, myndighetsuppdrag om regelförenkling, nya strukturer för att hantera frågorna mellan departementen med mera. Som politiker tycker jag det är viktigt att säkerställa rätt processer och strukturer för att kunna stoppa överimplementering av kommande EU-direktiv, samt systematiskt beta av den existerande omotiverade regelbördan. Så säkerställer man tempo och långsiktighet i arbetet, sedan blir det upp till näringslivet genom exempelvis Förenklingsrådet att peka ut exakt vilka regelverk som bör förenklas eller avskaffas. Ska jag ändå nämna något har det så kallade matkravet i anslutning till alkoholserving länge funnits på min lista över obsoleta regler och snart försvinner det. Framöver vill jag även se att politiken tar tag i den compliance-industri som hämmar det svenska näringslivet kring exempelvis hållbarhetsrapportering.

Ett centralt område är redovisnings- och revisionsreglerna, där kraven ofta är oproportionerliga för små företag. Kristdemokraterna vill höja gränsen för revisionsplikt, förenkla bokföringsregler och införa standardiserade, enklare rapporteringsmodeller för de minsta företagen. Därutöver bör tillståndsprocesser kortas och samordnas bättre, exempelvis inom miljö- och livsmedelstillsyn. En viktig princip är att införa en "en in, två ut"-regel för ny lagstiftning, samt att konsekvensanalyser ska göras ur småföretagarperspektiv innan nya regler införs.

Hur vill du förbättra småföretagares tillgång till kapital och finansiering i Sverige, särskilt i uppstarts- och tillväxtfasen?

Ett dynamiskt näringsliv kräver fungerande kapitalförsörjning. Här spelar särskilt de lokala bankerna en nyckelroll med sin lokala kännedom och nära kontakt med företagen. Vi vill förenkla för småföretagare att få banklån och föreslog i vår budget för 2026 att Almi skulle få särskilda medel för att påbörja detta arbete.

Vi vill i huvudsak förbättra möjligheterna genom förbättrat företagsklimat. Bland annat genom att stärka kapitalmarknaden ytterligare och göra Sverige till ett mer attraktivt land att investera igenom till exempel förstärkt FoU-avdrag. Staten är sällan en bra investerare, det viktigaste är att skapa goda förutsättningar för privata investerare att våga satsa på nya idéer.

Vi driver på för att det ska bli lättare att bygga lokalt kapital via till exempel sociala fonder, som kan stödja småföretag. Starka småföretag behövs också för den gröna omställningen, och inte minst för det behöver företag kapital och minskade risker, särskilt i osäkra tider. Vi vill använda offentliga verktyg mer för att mobilisera och minska riskerna för privata investeringar som bidrar till innovation och grön omställning.

För att främja fler småföretagares tillgång till kapital, särskilt i uppstarts- och tillväxtfasen, skulle Liberalerna vilja stärka

kreditgivningens villkor och säkerställa att småföretag får bättre tillgång till lån via statligt stödda kreditgarantier. Vi vill också utvidga dagens regler för kvalificerade personaloptioner för att Sverige ska bli ett mer attraktivt land att växa sitt företag i och för att fler ska kunna gå från startup till scale up.

I Sverige ska företag våga testa nya idéer och kunna växa. Företagsklimatet för innovativa företag måste förbättras genom tydliga och förutsägbara regler och genom enklare tillgång till riskkapital och investeringsstöd. Vi behöver förbättra förutsättningarna för start-ups, och vi vill se bättre varumärkes- och patentskydd. För att öka konkurrenskraften ska branschriktade samverkansprogram utvecklas.

Det statliga exportfrämjandet spelar en central roll för att dessa företag ska kunna växa och ta steget ut på den internationella marknaden, oavsett var i landet och i vilken bransch de befinner sig i. Genom att utveckla satsningen på regionala exportcentrum och öka samarbetet mellan aktörerna inom regional exportsamverkan kan mindre företags internationaliseringsbehov mötas på ett bättre sätt.

Vi vill stärka förutsättningarna för både privat och statligt kapital, med särskilt fokus på innovation och tidiga skeden. Till skillnad från en del andra partier tycker vi att det är självklart att staten ska kunna agera som en kompletterande medfinansör för innovationer där risken är för hög för enbart privat kapital eller där vägen till marknaden är lång. Vi vill också förbättra tillgången till mikrolån, vilket

kan vara avgörande för personer som vill ta ett första steg mot eget företagande.

Tillgång till kapital är avgörande för att småföretag ska kunna starta, växa och anställa. På en perfekt marknad allokeras kapital korrekt utifrån marknadens principer utan politisk inblandning. Trots det vittnar vissa om att det särskilt i uppstarts- och tillväxtfasen kan vara svårt att attrahera finansiering. Därför finns det offentligt marknadskompletterande finansiering av olika slag. Den behöver ses över, förenklas och samordnas bättre för att bli mer träffsäker. Samtidigt bör möjligheterna till förmånliga personaloptioner förbättras, så att mindre och växande företag kan attrahera och behålla kompetens utan att belastas av höga initiala lönekostnader. Tillsammans med regelförenklning och ökad förutsägbarhet stärker detta både företagets kapitaltillgång och deras långsiktiga konkurrenskraft.

Kristdemokraterna vill stärka småföretagets tillgång till kapital genom bättre villkor för investeringar och genom att underlätta generationsskiften. Det är viktigt att fler företag kan växa utan att hindras av brist på finansiering eller regelverk som försvårar ägarförändringar. Samtidigt vill vi se att företagsstöden används mer effektivt och riktas så att de i större utsträckning når små och växande företag.

Vilka åtgärder vill du genomföra för att minska småföretagens administrativa börda och rapporteringskrav till myndigheter?

Vänsterpartiet vill stärka ensamföretagens skydd, så att det är mer likt det som anställda har vid arbetslöshet. Vi vill även underlätta för små företag att få banklån. Vi ser också utmaningar kring kommande generationsskiften som troligen kommer öka framöver och vill därför utöka möjligheten till tjänstledighet för att ta över eller starta ett företag, från dagens 6 månader till 12 månader.

Moderaterna var drivande i att förenklingsrådet och implanteringsrådet infördes. Vi vill att deras arbete fortsätter och utökas i omfattning. Vi vill på sikt se en gemensam digital portal för alla myndigheter, kommunala och statliga, där företag kan få råd, följa och rapportera ärenden. Moderaterna vill att regelbördan minskar med 35 procent för småföretag och att principen om 1 regel in – 2 ut ska gälla generellt.

Vi vill minska uppgiftslämnarbördan och bland annat förbättra samverkan mellan myndigheter, så att inte mer information måste skickas flera gånger om av småföretagare.

Liberalerna vill att det ska vara möjligt för företagare att rapportera till alla myndigheter gemensamt en gång. Detta skulle ge företagare mer tid att fokusera på det som skapar värde, i stället för att ägna sig åt byråkratiska processer. Dessutom behöver överimplementeringen av EU-lagstiftning, så kallad goldplating, motverkas.

För att fler småföretag ska kunna växa och överleva krävs ett målmedvetet regelförbättringsarbete. Det handlar om att säkerställa hög kvalitet i regelgivning och tillämpning, men också om god service, korta handläggningstider och ett bemötande som underlättar i stället för att försvåra. Regler måste vara proportionella och ändamålsenliga så att den administrativa bördan minskar över tid.

Vi vill se en ökad digitalisering hos myndigheter för att småföretagare ska få snabb och enkel återkoppling kring skatter, tillstånd och regelverk. Detta är ytterligare ett steg för att förenkla kontakten mellan entreprenör och myndighet och frigöra tid för företagarna att fokusera på verksamheten.

Vidare skapar långa betaltider stora problem för många företag, särskilt små och medelstora, som får svårt att hantera sin likviditet och planera sin verksamhet. När kapital binds upp i väntan på betalning ökar kostnaderna för finansiering vilket minskar möjligheterna till investeringar och tillväxt, samtidigt som risken för konkurser ökar. Kortare betaltider skulle stärka företagets förutsättningar och bidra till ett mer robust näringsliv.

Centerpartiet vill skapa en "en väg in"-funktion hos myndigheter som länsstyrelser och kommuner där företagslotsar ska vägleda och samordna kontakter med alla relevanta myndigheter för att minska krångel, till exempel vid tillståndprocesser. Vi vill även få till en ordning inom statsförvaltningen där departement och myndigheter systematiskt och i dialog med företagargrupper, går igenom befintliga regler för att sortera ut och förenkla de regelverk som upplevs

som krångligast. Vi vill också införa tydliga servicedirektiv i myndigheternas regleringsbrev, så att ett gott bemötande blir en självklar del av deras uppdrag.

Inrättandet av ett förenklingsråd och ett implementeringsråd är ett viktigt steg, där det senare särskilt ska säkerställa att EU lagstiftning inte överimplementeras på ett sätt som missgynnar svenska småföretag. Många rapporteringskrav har sitt ursprung i EU regelverk, men Sverige har alltför ofta valt en strängare eller mer omfattande tillämpning än nödvändigt. Därför vill vi stärka den nationella konsekvensanalysen vid EU implementering och tydligare värna det handlingsutrymme som finns inom EU-rätten. Sverigedemokraterna ser dessa reformer som en bra början, men kommer noggrant följa genomförandet för att säkerställa att regelförenklningar blir konkreta och faktiskt leder till minskad administration och lägre kostnader för småföretagen, inte minst i kontakten med myndigheter.

Den administrativa bördan måste minska genom både strukturreformer och digitalisering. Kristdemokraterna vill införa "en regel in, två regler ut" – principen, men också skapa ett mer sammanhållet system där företag lämnar uppgifter en gång till en myndighet som sedan delar informationen vidare. Digitala "en väg in" lösningar bör byggas ut så att företagare får en samlad kontaktpunkt med myndigheter. Därtill bör rapporteringskrav ses över regelbundet och förenklas, särskilt för små företag som saknar egna administrativa resurser.

Patent - kostnad eller konkurrensfördel?

Så bör småföretag tänka

ATT SKYDDA SIN idé kan vara avgörande för att kunna växa som småföretagare. Men när är det rätt att söka patent – och räcker det med bra avtal? För många mindre företag är immaterialrätten en affärsfråga som ofta kommer in för sent.

“Borde vi ta patent innan vi lanserar?”

Frågan återkommer i många samtal med småföretagare – och det är inte så konstant. Patent ses ofta som ett kvitto på att det man gör är unikt. Men i praktiken är patent något mer än ett juridiskt skydd. Det är ett affärsverktyg.

– “Patent handlar i grunden om att få möjlighet att äga och utveckla det man faktiskt skapar. För småföretag är det ofta en direkt affärsfråga, inte något vid sidan av,” säger Carolin Sundkvist, vd på Groth & Co.

För småföretag, där resurserna är begränsade och konkurrensen ofta ojämn, kan möjligheten att kontrollera och utveckla sin egen idé vara avgörande. I dag sprids innovationer snabbt och marknaden är global från start. Det innebär att en lösning som lanseras i liten skala snabbt kan kopieras – ibland av större aktörer med helt andra muskler. Här fyller patent en viktig funktion. Det ger inte bara ensamrätt (rätt till att hindra andra för att producera/marknadsföra/sälja din idé/produkt) till en teknisk lösning, utan skapar också ett tidsmässigt försprång.

Ett utrymme där företaget kan bygga sin affär innan andra hinner i kapp.

En annan affärsmöjlighet är att licensiera ut vissa marknader till en annan aktör, med dina rättigheter som grund för avtalet.

När är rätt läge att söka patent?

En av de vanligaste missuppfattningarna är att patent måste sökas direkt tidigt innan man knappt hunnit testa sin idé. I själva verket handlar tajmingen mer om affärslogik än om juridik.

Det avgörande är att inte offentliggöra sin lösning för tidigt. Så fort en uppfinning blir allmänt känd kan möjligheten att få patent gå förlorad. Samtidigt är det sällan effektivt att patentera något innan

Carolin Sundkvist, vd på Groth & Co – grundat 1869.

man vet vad som faktiskt är kärnan i affären.

För många småföretag innebär det här en balansgång. I ett tidigt skede kan det vara klokt att hålla vissa delar konfidentiella och arbeta vidare med utvecklingen. När det blir tydligt vad som verkligen skapar värde – och vad konkurrenter skulle kunna kopiera – är det ofta rätt tid att agera, förklarar Carolin Sundkvist

Räcker det med avtal som skydd?

I praktiken börjar många småföretag inte med patent, utan med avtal. Sekretessavtal, tydliga anställningsavtal och genomtänkta samarbeten är ofta grunden för att skydda det som byggs upp.

Sådana lösningar kan fungera väl, särskilt i tidiga skeden. De gör det möjligt att prata med kunder, partners och leverantörer utan att tappa kontrollen över sin idé. De säkerställer också att det som utvecklas inom företaget faktiskt tillhör företaget.

Men avtal har en inbyggd begränsning: de gäller bara mellan de parter som skrivit under. Om någon utanför den kretsen utvecklar en liknande lösning finns inget skydd. Det är här patent skiljer sig – det gäller mot alla.

I praktiken handlar det därför sällan om antingen eller. De flesta företag behöver kombinera olika former av skydd, där avtal och sekretess utgör grunden och patent används när det finns något tekniskt som verkligen behöver säkras.

Ett sätt att stärka sin position

För småföretag handlar patent inte bara om att skydda sig – utan också om att skapa bättre förutsättningar att växa. I mötet med större aktörer kan skillnaden bli tydlig. Utan skydd riskerar diskussionen att handla om idéer. Med ett patent handlar den i stället om rättigheter. Det förändrar balansen och ger ett helt annat utgångsläge i förhandlingar.

Samma sak gäller i dialog med finansierare. Oavsett om det handlar om lån eller investeringar vill motparten förstå hur sårbar affären är. Om det är enkelt för någon annan att göra samma sak minskar värdet. Ett genomtänkt skydd – där patent kan vara en del – signalerar kontroll och långsiktighet.

Fokusera på det som spelar roll

En vanlig fälla är att försöka skydda allt från början. För småföretag är det sällan rätt väg. Resurserna behöver användas där de gör mest nytta. Det viktiga är i stället att identifiera vad som faktiskt driver affären. Vad är unikt? Vad är svårt att kopiera? Och vad skulle hända om någon annan gjorde samma sak? I vissa fall räcker det långt med sekretess och bra avtal. I andra, särskilt när det finns en tydlig teknisk lösning, kan patent vara avgörande.

En kostnad - eller en investering?

Att söka patent innebär en kostnad, och för många småföretag är det en tung post. Men frågan är vad alternativet kostar. Först i efterhand blir det ofta tydligt. Antingen har man ett skydd som stärker affären och skapar möjligheter – eller så saknar man det när konkurrensen hårdnar.

Patent är inte nödvändigt för alla. Men att aktivt ta ställning till hur verksamheten ska skyddas är avgörande för varje småföretagare. Det handlar inte om att göra mest – utan om att göra rätt i rätt tid. I slutändan är frågan enkel: hur robust är din affär om någon annan gör samma sak i morgon? avslutar Carolin Sundkvist.

Caroline Szyber

Hur ska man hantera krav på kollektivavtal?

DE FLESTA ARBETSGIVARE har stött på, eller i vart fall hört talas om fackförbund, inom ramen för sitt företagande. Fackförbunden utgör en väsentlig del av den svenska arbetsrätten och har en särskild status och omfattande lagregler som legitimerar deras inflytande.

Facket företräder sina medlemmar

Den mest förekommande situationen då arbetsgivare kommer i kontakt med fackförbunden är i samband med uppsägningar av anställda. Vid uppsägning av en anställd som är fackligt ansluten, oavsett om det rör sig om uppsägning av personliga skäl eller arbetsbrist, är det nämligen krav på att informera eller förhandla med facket innan uppsägningen kan verkställas. Ibland tar även facket direkt kontakt med arbetsgivare och kräver förhandling om olika frågor. I likhet med uppsägningarna gäller det oftast frågor som är direkt kopplade till en anställd eller en grupp av anställda som är fackligt anslutna.

Inga medlemmar innebär inte en frizon

Men det finns också situationer där facket, utan att någon anställd nödvändigtvis är fackligt ansluten, tar direkt kontakt med arbetsgivaren och kräver förhandling om ingående av kollektivavtal. Kollektivavtal är nämligen ett av fackförbundens viktigaste redskap. Detta eftersom kollektivavtalet skapar möjligheter att göra avsteg från den arbetsrättsliga lagstiftningen. Avstegen förhandlas fram mellan fackförbunden och arbetsgivarorganisationerna och avstegen kan vara till förmån för såväl arbetstagarna som arbetsgivarna. Anledningen till att fackförbunden vill sluta så många kollektivavtal som möjligt är att de vill förflytta makten från de enskilda beslutsfattarna i bolagen till att bli en förhandlingsfråga mellan arbetsmarknadens parter. Ju fler medlemmar

och anslutna bolag desto mer makt till fackförbundet.

Fackets förhandlingsrätt

Fackförbunden har en förhandlingsrätt med arbetsgivare för att förhandla om arbetsgivaren ska ingå kollektivavtal eller inte. Arbetsgivare har laglig rätt att vägra att ingå kollektivavtal men de kan inte vägra att förhandla om frågan. Den arbetsgivare som vägrar förhandling begår ett brott mot MBL (Lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet), vilket innebär att arbetsgivaren kan bli skadeståndsskyldig.

Stridsåtgärder för att tvinga fram kollektivavtal

Att arbetsgivare har laglig rätt att efter förhandling välja att inte ingå kollektivavtal betyder inte så mycket i praktiken. För facket har ett ess i rockärmen som kallas ”stridsåtgärder”. En facklig stridsåtgärd kan definieras som alla typer av åtgärder som vidtas för att förmå en arbetsgivare att göra förändringar i villkoren för bolagets anställda som kollektiv. Stridsåtgärder används alltså enbart mot arbetsgivare som vägrar teckna kollektivavtal. Rätten till stridsåtgärder är vidare grundlagsskyddad genom 2:14 Regeringsformen. De vanligaste stridsåtgärderna är strejk, blockad eller bojkott. Något av de kändare exemplen av stridsåtgärder i modern tid torde vara IF Metall och Tesla. IF Metall har använt såväl blockad som strejk för att försöka förmå Tesla att ingå kollektivavtal med IF Metall. Strejken har i dagsläget pågått i över två år och är den längsta strejken i Sverige på 100 år. Enligt uppskattningar uppgår IF Metalls kostnader för strejken till runt 100 miljoner kronor.

När ett fackförbund använder sig av stridsåtgärder finns det också en möjlighet för andra fackförbund att vidta sympatiåtgärder gentemot arbetsgivaren som vägrat kollektivavtal. Vad som startat som en strejk från det fackförbund som vill att arbetsgivaren ska teckna kollektivavtal

kan i värsta fall innebära att andra fackförbund genom sympatiåtgärder utlyser förbud för sina medlemmar att utföra tjänster åt Arbetsgivaren. I Teslas fall har exempelvis Fackförbundet ST vidtagit blockad mot utdelning, utlämning och avhämtning av försändelser, brev, paket och pall adresserade till Arbetsgivaren.

Tesla har tidigare stämt Fackförbundet ST med ett yrkande om att Postnord ska utge samtliga försändelser adresserade till Tesla som PostNord har eller kan komma att få i sin besittning. I tingsrätens dom i ärendet förklarade tingsrätten att ett bifall till Teslas talan inte var möjligt eftersom tingsrätten i så fall skulle ingripa i en lovlig arbetsmarknadskonflikt utan stöd i lag. Domen överklagades till Svea hovrätt som fastställde tingsrätens dom med liknande resonemang.

Att hantera krav på kollektivavtal

Först och främst är det viktigt att inte förhandlingsvägra utan inställ dig på det fackliga mötet om kollektivavtal. Innan mötet bör du efterfråga en kopia på det aktuella avtalet så att du kan ta ställning till om avtalet kan anses gynna verksamheten eller inte. Tänk också på att det vid tecknande av kollektivavtal kan vara möjligt att förhandla fram en sänkning av vissa befintliga ersättningar och förmåner så länge fackförbundet anser att det totala utfallet blir en förbättring av arbetstagarnas villkor. Det är väldigt svårt att försöka förhandla ner ersättningar som är bättre än vad kollektivavtalet föreskriver när avtalet väl är tecknat. Om du till slut bestämmer dig för att vägra att teckna kollektivavtal och facket varslar om stridsåtgärder rekommenderar jag att du tar kontakt med oss på Nordbro. Det finns formkrav som måste följas för att det ska anses vara tillåtna stridsåtgärder och vi kan hjälpa till att bena ut huruvida dessa regler efterföljts av facket eller inte.

Linus Olofsson
Jurist LL.M. Nordbro

Nordbro är en modern och visionär affärsjuridisk byrå med cirka 20 jurister. Byrån arbetar inom hela det affärsjuridiska fältet och har gedigen erfarenhet av tvistemål och förvaltningsprocesser. Vi arbetar även med inkasso, den summariska processen och efterbevakning av krav som inte är bestridda.

Som medlem erbjuds du kostnadsfri rådgivning.

Den juridiska telefonrådgivningen är mycket uppskattad av medlemmarna. Många frågor har rört bluffakturor, hyresrätt, avtalsrätt och entreprenadjuridik. En stor mängd frågor har också av naturliga skäl rört arbetsrätt. Rådgivningspanelen är i år utökad och består nu av experter inom de flesta områden som är av vikt för småföretagare. Du erbjuds 30 minuters telefonrådgivning fyra gånger per år helt utan kostnad.

Mellan lagkrav och verklighet – där

SEMESTERPLANERING BRUKAR BÖRJA i samma fråga varje år: hur får man ihop bemanningen när många vill vara lediga samtidigt? För att lyckas krävs både framförhållning och koll på de regler som styr.

Börja i verksamhetens behov

Utgångspunkten i all semesterplanering är att verksamheten ska fungera. Även om du som arbetsgivare ska ta hänsyn till medarbetarnas önskemål är det i slutändan du som beslutar hur ledigheten ska förläggas.

I praktiken innebär det ofta att önskemål samlas in och därefter vägs mot verksamhetens behov. När beslutet är fattat ska besked lämnas i god tid - minst två månader innan ledigheten börjar. Tydlig kommunikation kring semesteransökan, prioriteringar och besked minskar ofta risken för missförstånd och konflikter senare i processen.

Längre ledighet på sommaren – en utgångspunkt

Många räknar med att kunna vara lediga en längre period under sommaren. Det finns också stöd för det i semesterlagen, där huvudregeln är att anställda ska få fyra veckors sammanhängande ledighet under perioden juni–augusti.

I verksamheter där sommaren är en intensiv period, eller där det är svårt att

täcka upp med vikarier, kan ledigheten däremot behöva delas upp eller förläggas vid andra tidpunkter.

Hur många dagar handlar det egentligen om?

Alla anställda har rätt till 25 semesterdagar per år, vilket motsvarar fem veckors ledighet. Men alla dagar måste inte tas ut direkt. Som arbetsgivare ska du säkerställa att minst 20 betalda semesterdagar används under året, förutsatt att dagarna är intjänade. Resterande dagar får sparas.

Om en anställd vill kombinera sparade dagar med årets semester behöver det lyftas i planeringen, särskilt om det gäller en längre sammanhängande ledighet.

Sparade semesterdagar innebär en kostnad

En semesterdag innebär inte bara ledighet från arbetet, utan också rätt till lön utan att arbete utförs. Därför är det viktigt att arbetsgivaren säkerställer att semester faktiskt tas ut. Långvarigt sparande av semesterdagar innebär att företagets semesterlöneskuld växer. Semesterlöneskulden motsvarar värdet av anställdas inntående betalda och sparade semesterdagar och utgör en ekonomisk skuld för arbetsgivaren.

När arbetstiden inte är fem dagar i veckan

När en anställd inte arbetar fem dagar i veckan behöver semestern anpassas så att ledigheten motsvarar faktisk arbetstid. Det görs genom att använda antingen bruttosemester eller nettosemester, två metoder som ger samma resultat i tid – men räknas på olika sätt.

Vid bruttosemester har alla anställda samma antal semesterdagar, vanligtvis 25. Skillnaden ligger i hur många dagar som dras vid uttag. För deltidsanställda används en kvot som speglar hur många dagar per vecka personen arbetar jämfört med heltid.

Kvoten räknas ut genom att dela heltidsmått med antalet arbetsdagar per vecka. En anställd som arbetar fyra dagar i veckan får därmed kvoten 1,25 (5/4). När semestern tas ut används kvoten för att räkna fram hur många semesterdagar som ska dras. Om samma person är ledig en hel vecka, motsvarande fem kalenderdagar, blir beräkningen:

4 x 1,25 = 5 semesterdagar

Vid nettosemester görs istället en omräkning redan från början. En anställd som arbetar fyra dagar i veckan får då 20 semesterdagar (4/5 av 25). Om personen tar semester i en vecka dras fyra dagar, exakt lika många som skulle ha arbetats den veckan.

avgörs semestern

Skillnaden mellan metoderna handlar alltså inte om hur mycket ledighet den anställda får, utan om hur uttaget räknas. Oavsett modell är det viktigt att vara tydlig i kommunikationen, eftersom beräkningarna annars lätt kan uppfattas som ologiska, särskilt vid bruttosemester där fler dagar än faktiskt arbetstid dras.

Nya medarbetare kan behöva en lösning

För den som är nyanställd kan det saknas tillräckligt med intjänade semesterdagar inför sommaren. I sådana fall kan arbetsgivaren erbjuda förskottssemester. Det innebär att ledighet ges trots att dagarna ännu inte tjänats in. Eftersom det kan få ekonomiska konsekvenser om anställningen avslutas inom viss tid är det viktigt att överenskommelsen dokumenteras skriftligt.

Om ledigheten istället tas ut som obetald semester görs löneavdrag, men tiden räknas ändå med vid beräkningen av nästa års semesterrätt.

Om semestern inte blir som planerat

Även under semestern kan förutsättningarna förändras. Om en anställd blir sjuk eller behöver vara hemma med barn pausas semestern och dagarna kan tas ut senare.

För att det ska gälla behöver frånvaron anmälas enligt arbetsplatsens rutiner.

Att arbetsgivaren avbryter en pågående semester är betydligt mer ovanligt och kan normalt bara bli aktuellt i särskilda situationer. Om arbete faktiskt utförs ska semesterdagarna inte förbrukas.

När kan semester betalas ut i pengar?

Betalda semesterdagar ska som huvudregel förläggas som ledighet och kan normalt inte ersättas med pengar.

Det finns vissa undantag från denna huvudregel. Istället kan semesterersättning kan betalas ut. Detta gäller exempelvis:

- när en anställning avslutas och semesterdagar finns kvar

Fakta - det här behöver du ha koll på

- Minst 20 betalda semesterdagar ska tas ut varje år (om de är intjänade).
- Fem veckors ledighet motsvarar 25 dagar.
- Fyra veckors sammanhängande sommarledighet är huvudregel.
- Arbetsgivaren beslutar om förläggning av semester.
- Besked ska lämnas minst två månader innan ledigheten.
- Betalda semesterdagar kan sparas i upp till fem år.
- Sjukdom under semester innebär att dagarna sparas.
- Förskottssemester bör alltid regleras skriftligt.

- om semester inte kunnat förläggas på grund av längre frånvaro, exempelvis sjukdom eller föräldraledighet. Vad gäller för kortare anställningar? För tillfälliga anställningar, exempelvis sommarvikariat, kan upplägget förenklas. Om anställningen är kortare än tre månader går det att avtala bort själva semesterledigheten. Den anställda har däremot fortfarande rätt till semesterersättning, som betalas ut löpande tillsammans med lönen.

Caroline Giannias Kaib
Löneexpert

Srf
konsulterna

Srf konsulterna är branschorganisationen för verksamma inom redovisning, lön och rådgivning. Srf konsulterna erbjuder professionell utveckling via auktorisation och utbildningar för redovisnings- och lönebranschen. Landets Srf Auktoriserade redovisnings- och lönekonsulter hjälper tillsammans med sina medarbetare ärligen omkring 300 000 företag att utvecklas och bygga framgångsrika verksamheter.

Trygghet för dig som driver eget

Gör som trollkarlen Caroline Ravn, försäkra din inkomst hos SMÅA. Så kan du fokusera på det viktigaste - att driva ditt företag framåt.

Försäkringen kostar bara 159 kronor i månaden och det är enkelt att bli medlem. Besök www.smakassa.se

Småföretagarnas Riksförbund

– för tryggt, enkelt och lönsamt företagande

Med tillgång till ett nätverk av 30 000 andra småföretagare, en mängd medlemsförmåner och fördelaktig finansiering hjälper vi dig att bli en bättre företagare. Tillsammans med oss får du en tryggare, enklare och lönsammare vardag som småföretagare. Oavsett om det handlar om juridisk rådgivning, förmånliga försäkringar och pensionslösningar eller rabatter på bland annat bränsle, bilköp och hotell, så finns vi alltid där för dig, både i med- och motvind. Sist men inte minst är vi Din röst mot poli-

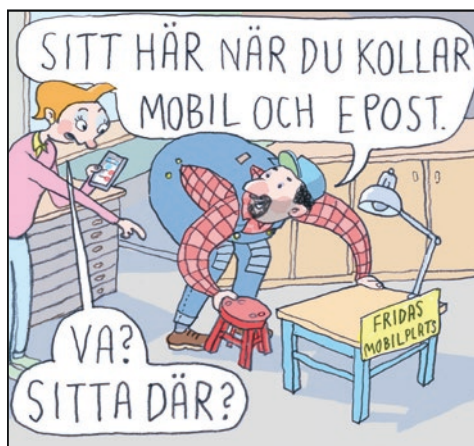
tiken och myndigheterna. Som medlem hos oss får du de bästa förutsättningarna för att bli en nöjd småföretagare.

Snabb återkoppling för småföretagare

Har du egna tankar om vilka frågor och förslag som förbundet borde driva? Tveka då inte att kontakta oss.

Frida Företagare

en serie av Anders Suneson, episod 72-2026

LÖPANDE REDOVISNING	DET DRAR PÅ ETT SÄTT ÄR TILLVARO UTAN MÅSTEN	DRAS I FJÄLLEN KOMMER MED SPÖ	ÄR AFFÄR MED JUSTA PAPPER KYRKOBRUK	UNDER ISEN	SPIRADE				
FRIGTER HOS BANK	VISAR RÖDA SIFFROR	DATORER OCH SÅN T	KAN MAN I DUBBELSCULLER TAR HOFFARE						
HAR SKÄRM HEMMA	DELIKATES	GER FIRMAN ETT ANSIKTE DANSPARTYT	GICK UPP I RÖK	BRUK FÖRSVAREN I NBA	VARSLAR				
PLÖJDE NER I EN RÖRELSE	SKURKAKTIGHETEN HAR EN SUSNING	GRANSKAR RÅKENSKAPER PASSERAR	RYSK HÖJDARE	KORSA ÄR FLUFFIG MATERIA FÄR MJÖLK I FJÄLLVÄRLDEN	VÄLJA HELT UPPÅT VÄG GÄRNA				
				OFÖRMÅGA ATT TALA	LA DUBBELT				
SLOGAN SOM ÄR FÖRETAGETS PAROLL			GER ETT ANBUD		BLIR DET SOM UTFÖRS VALMAT				
BRILJERA			BLIR LÄTT BLÅST GAV OSS KING CREOLE	MAN MED SKOTTHÅL I PANNAN BRÖTTSLIGA					
GAMLA HJUPSPÅR	HAR RAPADALEN ÄR DE SOM JUST VUNNIT PENGAR			HEMLIGHÖLL	ÄR EN OSLIPAD DIAMANT	TAS I VISSA FALL HÄNI BERÖM	BUSKE		
			SLAPP GAV BAKSLAG	YRKESOMRADET ÄR DRÅ PÅ ATT SIKTA			TEAMEN I KÖKET		
ÄR VARA SOM JUST LÅNGE RATS		HÖJD PÅ LÅNGDEN	FORTPLANTAS		KOMMER UPP TILL ARKBYGGARE		PENSION FRÅN FÖRK	ÄR EN NORDISK UPPGÖRELSE SKICKLIG	ÄR FRÅGOR SOM RÖR HEMORTEN
VARUKOSTNAD	UPPREPNING								
			RUTTET MÅL SÅGER DEN SOM AVVIKER	ÖPPNAS PÅ KRÄFTSKIVA STÅR NYFIKEN PÅ	STOPP EFTER VÄGEN DÖDADE BROR I GT				
HITTADES I VASA SKROV		ESTET PÅ BYRÅ HAR VI NÅSA FÖR		INNEHÅLLER KOPPAR ANVÄNT REGEL	DE KAN GE UTDELNING STRÅLGLANS				
DRAR FRAM KANOT					AMERIKA-BYRÅ DÅLIGT OMDÖME			AVSÄTTA MEDEL SITTER VI PÅ	
SÅDANA FALLER UT VID BORTGÅNG	UTROP I HÄPNAD ÄR ETT ACKORD		BRUTAL OCH HJÄRTLÖS		KOMMER NÄR MAN SLÄREN SJUA DRIVER KONSUMENTERNAS INTRESSEN MOT FÖRETAG			RÖRELSE TICKA PÅ	
									SYNS MONALISA
SAMLAR GAMEN			SATTE TÄNDERNA I		ÄR ETT MELLANMÅL FÖR KAMEL		LYXBIL		ÄR DEN SOM ÄR GAMMAL I GÄRDEN

Vinn ett lottpaket från Svenska Spel

Sänd in lösningen till: Småföretagarnas Riksförbund, Pottenborgsvägen 4B, 263 57 Höganäs. Märk kuvertet med "Korsord". Senast 10 juli 2026 vill vi ha din lösning. De fem först öppnade rätta svaren vinner ett lottpaket från Svenska Spel. Rätt lösning och namn på vinnarna presenteras i nästa nummer av Bra Affärer.

Namn _____

Adress _____

Postnr _____ Ort _____

Vinnare av korsordstävling i Bra Affärer nr 1 2026

BM Lindgren, Alstermo
 Teresia Frödinger, Kramfors
 Lena Arvidsson, Västervik
 Karl-Olof Rällstrand, Leksand
 Bosse Sikström, Sundsvall

Rätt svar BraAffärer nr 1 2026

VÅRA SAMARBETSPARTNERS MED MEDLEMSFÖRMÅNER

Läs mer om alla dina förmånliga
medlemserbudanden på vår hemsida:
www.smaforetagarna.se

Småföretagarnas
Riksförbund

B PP Sverige, Port Payé

Avsändare: Småföretagarnas Riksförbund, Pottenborgsvägen 4B, 263 57 Höganäs

Exklusiva medlemsförmåner en tillgång för ditt företag

CIRCLE K

Småföretagarnas
Försäkring

Fortnox

Scandic

DHL

NORDICWELLNESS

pensure

Ford

Fraktjakt

WORLDLINE

st1

SJ

NORDBRO

ELITE HOTELS
OF SWEDEN

Savera

St1 firar med bra rabatter hela sommaren!

Samtliga medlemmar får **30 öre** extra
rabatt på drivmedel och laddning av
bilen till och med 31 juli 2026.

St1 Business-kortet ger dig bra
rabatter på drivmedel, laddning,
biltvätt och smörjmedel. För att dra
nytta av rabatterna behöver du tanka
och betala med St1 Business-kortet.

Ansök om kortet på vår hemsida

Drivmedelsrabatt tom 31 juli

- Bensin 78 öre/liter
- Diesel 113 öre/liter
- HVO 100 113 öre/liter
- El 60 öre/kWh

*Rabatter gäller inklusive moms mot
aktuellt gällande listpris vid tankning i
Sverige och dras av mot din faktura.